

Vrstvení

koncepce nástavby
obchodního centra

diplomová práce

Jan Stuchlík

Vrstvení

koncepce nástavby obchodního centra

diplomová práce

autor

Bc. Jan Stuchlík

vedoucí práce

doc. Ing. arch. Dalibor Hlaváček, Ph.D.

odborní asistenti

doc. Ing. arch. Martin Čeněk, Ph.D.

Ing. arch. Veronika Tichá

Ateliér Hlaváček-Čeněk-Tichá

FA ČVUT | Ústav navrhování II

letní semestr 2024/2025

Obsah

TEORETICKÁ ČÁST	6
ÚVOD	8
ANALÝZA MÍSTA	18
Město Ostrava	20
Výběr objektu	22
Širší vztahy	26
Historie území	28
Analytické podklady	32
Mapa problémů a hodnot	40
Stav objektu	42
Fotografie okolí	48
REFERENČNÍ PROJEKTY	50
 NÁVRH	 60
Koncept	62
Strategie	64
Etapizace	72
Situační výkresy	80
Zpřístupnění střechy	94
Technické řešení	100
Budoucí rozvoj	110
 ZÁVĚR	 118
Bibliografie	120
Dokladová část	124

Anotace

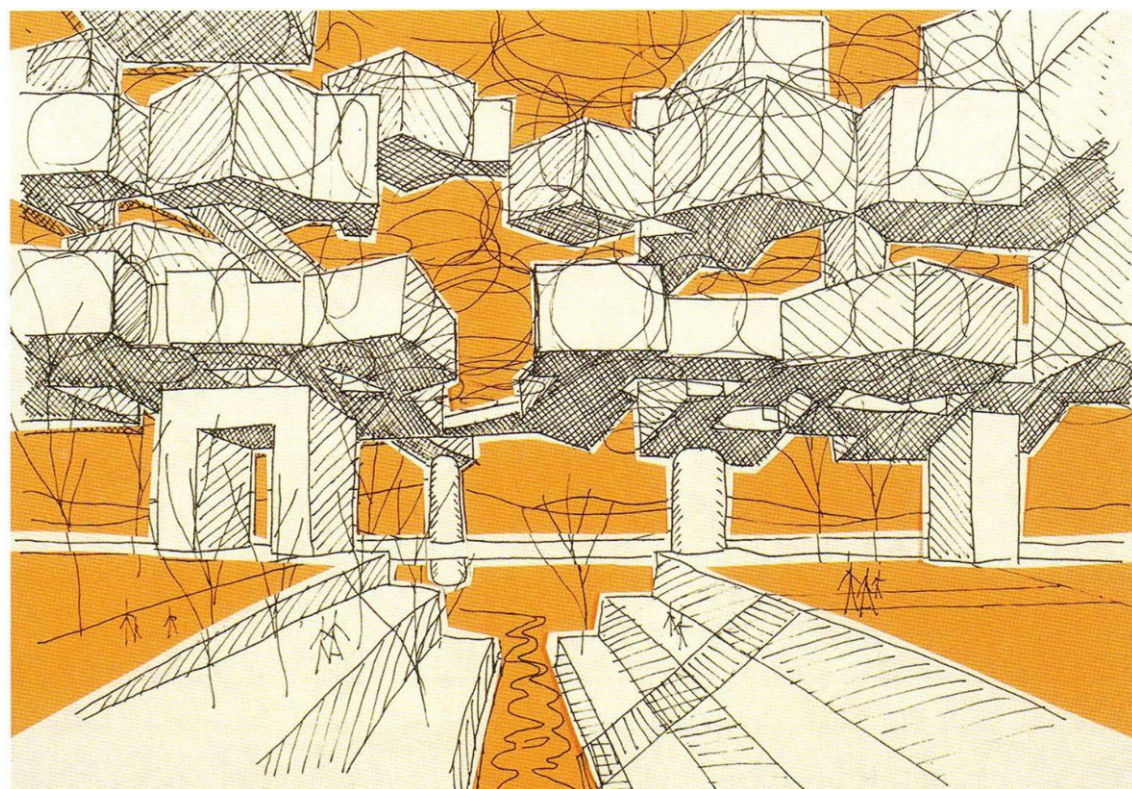
Diplomová práce se zabývá tématem potenciálně využitelných ploch ve městě pro zahušťování pomocí nástaveb. Velká obchodní centra jsou po řadu let nedílnou součástí měst a městských aglomerací. Malá pozornost je věnována právě střechám těchto převážně nízkopodlažních objektů, které zabírají nemalé plochy a nemají žádné další využití.

Tato skutečnost byla východiskem při volbě tématu diplomové práce věnované návrhu možné podoby nástavby nad obchodním centrem v Ostravě.

Cílem práce je koncepce adaptace jednoho z vybraných objektů obchodního centra s důrazem na využití střešních ploch pro nástavbu a její propojení se stávajícím provozem. Důležitým bodem je začlenění objektu do celkové struktury města a vytvoření nových návazností, které přemění současnou bariéru na propustnou část území.

Stěžejním výstupem práce je návrh řešení nástavby na obchodní centru Futurum v Ostravě včetně jejího propojení se stávajícím objektem a smysluplným funkčním využitím. Součástí práce je kromě transformace samotného obchodního centra rovněž řešení návaznosti na městskou strukturu zahrnující přilehlá prostranství.

Úvod

[1] Yona Friedman. Ville Spatiale, archdaily.com, 2025

Město nad městem

Nástavby

Města se po průmyslové revoluci a později hlavně v průběhu minulého století začala rozvíjet do šířky. Z poměrně kompaktních celků tak vznikla města s nízkou hustotou. Z toho vyplývá několik skutečností, jako je náročnější dopravní obslužnost a nižší ekonomická udržitelnost pro vybavenost a podniky. Díky zónování se navíc města začala rozdělovat podle funkcí a vznikly tak části, které jsou aktivní, a tedy i příjemné a bezpečné jen po část dne. Vznikla tak města dlouhých vzdáleností, která se neobejdou bez vydatné automobilové dopravy.

Jako odpověď na tyto aktuální nedostatky měst se nabízí je zahušťovat. Jednou z možností je využití již existujících objektů a jejich nastavení do výšky. Tímto řešením se omezuje zastavování nových ploch. Nechává nám to prostor pro využití pozemku modrozelenou infrastrukturou a veřejným prostranstvím, které pomáhají vytvářet kvalitnější městské prostředí.

Adaptabilita

V současné dynamické době se města a městské plánování potýkají s výzvou stále častějších změn. Mění se klimatické podmínky, ale hlavně způsob života a nároky na město z funkčního a prostorového hlediska. Na tyto okolnosti je třeba reagovat a pracovat s městem jako se živou strukturou.

S vytvořením nové městské vrstvy, která bude vysoce adaptabilní pracoval například Yona Friedman a uskupení Archigram. Jejich hlavní myšlenkou bylo vytvoření modulární struktury, která by se dokázala přizpůsobit měnícím se nárokům na vystavěné prostředí. Jejich návrhy počítaly s vytvořením metastruktur, které obsahují moduly, se kterými by se dalo manipulovat, přesouvat a upravovat je dle budoucích potřeb. Realizace těchto teorií by zásadně změnila podobu měst.

Nástavby danou variabilitu umožňují. Na zemi je prostor omezený a při uvažování o fungování města vertikálně se tak otevírají nové příležitosti.

Obchodní centra

Hledání střech vhodných pro nástavbu je z lidské perspektivy na úrovni ulice poměrně složitý úkol. Při nahlédnutí do satelitních snímků měst je pak nepřehlédnutelná jedna typologie - obchodní centra. Rozsáhlé střešní plochy obklopené šedí povrchových parkovišť.

Obchodní centra se v průběhu jejich existence stala neodmyslitelnou součástí měst. Koncept, který měl přinést pocit centra evropského města do amerických suburbií se dočkal velkého rozšíření. Vše, na co zákazník pomyslí, si může zakoupit na jednom místě, v kontrolovaném a klimatizovaném prostředí. Obchodní centra se pro mnohé stala součástí životního stylu.

Z hlediska městského prostředí jsou obchodní centra problematická. Jedná se o velké budovy, které většinou nekomunikují s okolím a vznikají tak bariéry, které rozdělují území. V některých případech jejich vnitřní uspořádání navazuje na uliční síť, ale i toto má své úskalí. Jedná se o prostory soukromě vlastněné a kontrolované, což způsobuje segregaci obyvatelstva. Obchodní centra mají také omezenou otevírací dobu a nejedná se tedy o komunikace integrované do městské struktury.

Kromě problematiky, kterou je fyzické rozdělení prostoru ve městě, do sebe centra také vtahují činnosti a lidi z okolního prostředí. Až na výjimky, jakou je například OC Nový Smíchov v Praze, znamená otevření nového centra problémy pro menší podniky v okolí. Obchody a vybavenost jsou ale důležitým městským prvkem. S jejich absencí se tak z okolí obchodních center stávají pustá místa bez života.

Dalším negativním faktorem, který se váže na tuto typologii jsou povrchová parkoviště. Tyto velké plochy přispívají k rozdělování městského prostoru a navíc působí jako rozsáhlé tepelné ostrovy, které na většině své plochy neumožňují vsakování dešťové vody.

Obchodní centrum ve městě ale může mít i svá pozitiva. Díky své rozsáhle nabídce mají širokou cílovou skupinu a hlavně, jsou atraktivní i na velké vzdálenosti. Při správném nastavení funkčního mixu tak mohou pomoci s aktivací lokality prostřednictvím návštěvníků, kteří nemusejí být místními. Navíc, právě rozsáhlé střešní plochy nabízejí velký potenciál a mohou být prostorem pro novou vrstvu měst.

[2] Southdale Center, Gruen Associates, 2025

Vývoj obchodních center

Historickým předchůdcem obchodních center je řecká agora, kde prodejci nabízeli zboží v otevřených stáncích. Jednalo se o shromaždiště svobodných občanů a tedy centrum tehdejších polis. Pro účely prodeje časem začaly vznikat první zastřešená tržiště. Nejznámějším příkladem této typologie je Velký bazar v Istanbulu z 15. století.

V roce 1956 bylo zrealizováno architektem Victorem Gruenem první uzavřené nákupní centrum Southdale Centre. Jeho cílem bylo přinést do suburbii život starého města. Nová typologie měla vytvořit místo, kde se lidé mohou náhodně potkat a pobavit se. K tomu je potřeba prostor pro setrvání a právě takové prostory centrum nabízelo, atria prosvětlená přirozeným světlem, obklopená obchody a teplotně regulované prostředí.

Nákupní centra se stala velmi rychle oblíbená a zažívala v Americe prudký rozvoj až do vyvrcholení v 90. letech, kdy bylo ročně postaveno přes tisíc center. V Evropě pak tento trend navázal, s opožděním přibližně o 10 let. V Česku se stalo prvním obchodním centrem OC Černý Most v roce 1998.

Po roce 2000 přišla další vlna, nové kategorie této typologie - nákupní parky. Od nákupních center se odlišují tím, že jednotlivé prodejny jsou obsluhovány a zpřístupněny samostatně, zákazníci vstupují z parkoviště na přímo. Výhodou jsou menší náklady, obecně se tak nákupní parky budují převážně v menších městech, kde by se velká nákupní centra neuživila nebo jako doplněk k již existujícím obchodům.

[3] Yusuf Cap, the roof of Istanbul Grand Bazaar, 2023

[4] obchodní centrum Černý most, mediar.cz, 2025

[5] Daria Scagliola. Tainan Spring, MVRDV, 2025

Budoucnost obchodních center

Na základě velkého úspěchu této typologie se stavba obchodních center dostala v Americe do bodu, kdy jich byla postavena nadmíra, která převyšovala poptávku. Následkem je tak velké množství prázdných budov. Pokud se takový objekt vyskytne uprostřed města, vytváří v okolí nepřijemné a nebezpečné prostředí.

Vztahujeme-li se k České republice daný problém s přílišným počtem obchodních center není tak výrazný. I přesto centra čelí výzvám současné doby a to primárně ve formě nakupování na internetu. Konverzi zákazníků pomohla také coronavirová pandemie, kdy internetové nakupování výrazně posílilo. Obchodním centřům u nás se podařilo vrátit na vzestupnou křivku. Je otázkou, zda tento jev není jen dočasný. Přihlédneme-li na technologické trendy, které dělají online nakupování čím dál více atraktivnější.

Klesající návštěvnost může být pro obchodní centra od určitého momentu fatální. Pokud návštěvnost klesne pod určitou hodnotu, začne být provoz pro část provozovatelů nerentabilní. Když zavře část obchodů, upadne návštěvnost ještě více a je takto zasaženo více a více provozovatelů, až se objekt zcela vyprázdní. V tomto případě může nastat několik možností.

Objekt se může zbourat, ponechat prázdný a nebo v nejlepším případě adaptovat na jinou funkci.

Existují i alternativní způsoby, jak s prázdnými objekty pracovat. Příkladem může být projekt Tainan Spring od nizozemského studia MVRDV, který částečně zachoval, konstrukci ale částečně zachoval a vzniklo tak unikátní veřejné prostranství.

Z hlediska udržitelnosti je nejvýhodnější zachování stávajícího provozu. Dal by se současný stav, kdy zatím obchodní centra fungují, využít a předejít tak momentu, kdy ve městech zůstanou opuštěné bariéry? Lze posílit pozici obchodního centra v rámci ekonomické udržitelnosti a zároveň získat přidanou hodnotu pro okolní město? Hledání odpovědí na tyto otázky je cílem této práce.

Analýza místa

Město Ostrava

20

Ostrava se po letech prosperity v minulém století dostala do stavu, kdy její populace klesá. Město se tuto tendenci snaží obrátit a uplatňovat strategie na zlepšení prostředí ve městě. Proces je to ale poměrně pomalý a realizovaných projektů není zatím dostatek, aby se křivka obrátila. Rozvoj je nyní směřován primárně na oblast mezi Dolními Vítkovicemi a historickým jádrem města. Zde v současnosti probíhá urbanistická soutěž na zástavbu místního brownfieldu. Dalším významným projektem je revitalizace hlavních městských os, tedy ulic 28. října a Opavská, které propojují město ze západu na východ.

Problémovou je pro Ostravu její velikost, v době rozvoje byla postavena sídliště daleko od centra. Celková hustota je tak velmi nízká. Z tohoto hlediska je pak náročná správa samotného celku a je nákladná i údržba rozsáhlých prostranství. Uprostřed zastavěného území se nachází mnoho rozvojových a industriálních oblastí, to přispívá k fragmentaci celku. Urbánní struktury se zde neorganizovaně prolínají a vzniká tak spousta nedefinovaných míst bez lidského měřítka.

Ostrava má komplikovanou také dopravní situaci, která z velké části upřednostňuje automobilovou dopravu na delší vzdálenosti.

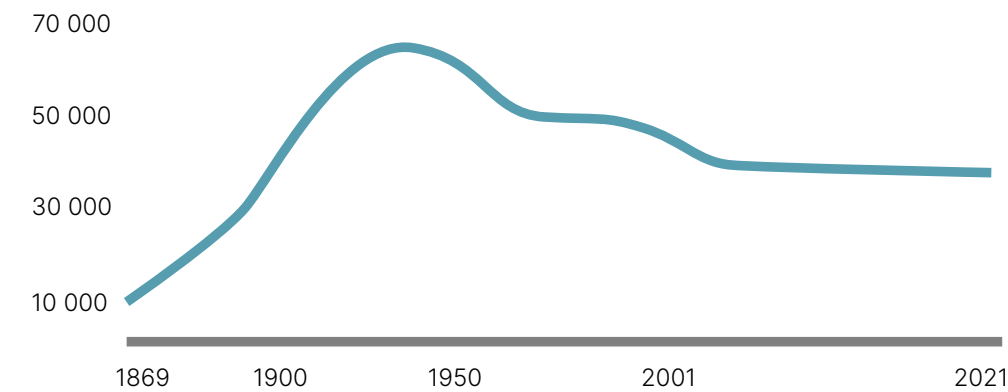
Městem prochází naddimenzované komunikace, které vytváří bariéry pro pěší prostupnost. Hromadná doprava je na velmi vysoké úrovni, její provoz je ale vzhledem k nízké hustotě osídlení a vzdálenostem mezi rezidenčními celky náročný. Ostrava má dobré předpoklady pro cyklistickou dopravu a na tomto aspektu město také pracuje. Vznikla například koncepce cyklistické dopravy, která určuje standardy a pomáhá se zlepšením dopravní situace pro tuto dopravu.

Základním podkladem z hlediska plánů rozvoje Ostravy byl strategický plán s názvem fajova pro období 2024-2030. V rámci něj byly provedeny průzkumy a dotazníková šetření, která měla za cíl zhodnotit aktuální stav města a jak jej vnímají obyvatelé.

Z průzkumů, které se zaměřují přímo na část Moravské Ostravy a Přívozu (dále MOaP) vyplývá, že mladší věkové skupiny, nejsou s aktuálním stavem spokojeni a často zvažují změnu bydliště. Mezi nejčastější důvody patřilo nedostatek zelených ploch pro rekreaci, nedostatek prostor pro děti, nízká kvalita veřejných prostranství a malé zastoupení dostupné kultury a sportu. Kromě těchto potřeb strategický plán zmiňuje také potřebu zaměřit se na dostupné a sociální bydlení. Pro celou Ostravu také platí nízký pocit bezpečí a nespokojenost s kvalitou ovzduší.

Sídlištní celky nabízejí převahu bydlení a centrum města naopak pracovní příležitosti, výsledkem je vysoká každodenní migrace obyvatel, která klade zvýšené nároky na dopravní infrastrukturu. Cílem by proto mělo být město krátkých vzdáleností. Lepší vyváženost funkcí, by vedla ke snížení potřeby automobilové dopravy a výsledně by mohlo dojít ke zlepšení veřejných prostranství. K tíženému výsledku je potřeba město zahušťovat. Obchodní centra nabízí příležitost ve formě existujícího toku návštěvníků a již existující komerce.

21

[6] graf historického vývoje počtu obyvatel MoaP, zdroj: fajnova.cz

Obchodní a nákupní centra v Ostravě

1 NC Géčko

Zastavěno: 36 000 + 1 700 m²

Parkoviště: 35 500 m²

2 OC Galerie

Zastavěno: 26 200 + 8 1000 m²

Parkoviště: 21 700 m²

3 Avion shopping park

Zastavěno: 85 400 m²

Parkoviště: 68 000 m²

4 OC Futurum

Zastavěno: 45 300 + 10 700 m²

Parkoviště: 36 400 m²

5 NC Karolina

Zastavěno: 12 600 m²

Parkoviště: 13 300 m²

6 Forum Nová Karolina

Zastavěno: 28 300 m²

7 OC Laso

Zastavěno: 5 900 m²

8 OC Koksovna

Zastavěno: 5 900 m²

Parkoviště: 6 800 m²

9 Outlet Arena Moravia

Zastavěno: 14 100 m²

Parkoviště: 20 900 m²

Vybraný objekt

OC Futurum

Výběru daného objektu předcházela průzkum obchodních center v Ostravě. Většina se jich nachází na okraji zastavěného území a nemají tedy potřebný potenciál městotvornosti. Obchodní centrum Laso se nachází v centru města, jedná se ale už o objekt integrovaný do městské struktury. Forum Nová Karolina pak bylo vyřazeno pro své komplikované zastřešení

OC Futurum je příkladem objektu, který se nachází uvnitř městské struktury a okolní území rozděluje. Objekt je vhodný díky své poměrně malé výšce, rozsáhlé střeše a volným plochám, které nabízí více možností zpřístupnění střechy. Halových objektů s podobnými vlastnostmi se ve městech nachází mnoho a práce sleduje potenciál právě těchto typů objektů.

[7] OC Futurum, Google Earth

Širší vztahy

Obchodní centrum Futurum má poměrně výhodné umístění, na pomezí Moravské Ostravy a Mariánských Hor. Svou velikostí ale území spíše fragmentuje a narušuje vazby okolních celků.

Mariánské Hory v rámci rozvoje spíše stagnují. Jádrem organizované do bloků, které byly navrženy urbanistou Camillo Sitttem, je obklopeno nízkou rozvolněnou zástavbou se sídlištěm na okraji. Nachází se zde náměstí, které prošlo rekonstrukcí. Nejedná se ale o místní uzel, vybavenost a maloobchod jsou rozprostřeny v liniích na ulicích Přemyslovců a 28. října.

Severně od obchodního centra se nachází sídliště Fifejdy II. To prochází etapizovanou revitalizací veřejných prostranství. Zajímavostí sídliště je takzvané Indiánské městečko, jedná se od mini krajinu od umělce Kurta Gebauera a vytváří originální místo pro setkávání a trávení času s dětmi. I přesto, že má toto sídliště vlastní charakter, dochází zde v rámci městské části k nejvyššímu úbytku obyvatel. Nejedná se o jediný faktor, lze však předpokládat, že na tuto skutečnost má vliv, že sídliště je z velké části obklopeno rychlostními komunikacemi a z jihu je odříznuto právě obchodním centrem.

Směrem do centra je umístěna městská nemocnice, která nese přidanou hodnotu, svou velikostí ale také přispívá k rozdělení území. V její těsné blízkosti je umístěn Sad Dr. M. Horákové. Jeho současný stav není vyhovující a proto proběhne jeho přestavba na základě architektonicko-urbanistické soutěže. Vznikne tak kvalitní zelené prostranství, které pomůže s atraktivností lokality.

Páteří celého území je ulice 28. října, na kterou jsou kladeny velké ambice a finanční podpora jakožto prvku, který má pomoci nastartovat rozvoj místa a celého města. Na třídě se nachází významné instituce a v procesu je několik projektů, které ještě posílí význam této městské osy. Za zmínku stojí plánovaná stavba městské knihovny a nový koncertní sál od arch. Stevena Holla. Jedná se tedy o místo plné kultury, které se tuto pozici snaží ještě posilovat.

Historie území

1836

Až do konce 19. století byla tato oblast bez jakéhokoliv osídlení. Tomu odpovídá i místní název Fifejdy, který vychází z německého slova Viehweide, tedy pastvina. Samotné město se do poloviny století se skládalo jen z kompaktního historického jádra. Rychlý rozvoj města nastartovalo objevení uhlí a založení železáren.

[10] Císařské otisky, mapy.ostrava.cz

1900

Aglomerace se začala rozrůstat, byla zde vybudována železnice a následovalo období prosperity pro celé území. Na přelomu století tak postupně začalo být budováno osídlení směrem na západ. Nedaleko od řešeného území začala výstavba městské nemocnice, v jejíž blízkosti byl vybudován hřbitov. V tomto období se začalo rozvíjet také osídlení dnešních Mariánských Hor.

[11] Plan von Mähr. Ostrau und Umgebung., mapy.ostrava.cz

1929

V roce 1924 došlo ke vzniku tzv. Velké stravy. Propojení městských částí bylo velkým krokem v rozvoji města. Nový plán, který inicioval A. Perout vypracoval Ing. L. Kohut. Na výkresu je zachycen aktuální stav, ale také vize možného budoucího rozvoje a propojení částí. Zde je vidět plán blokové zástavby, která navazuje na Mariánské hory, jejichž koncepci navrhoval architekt Camillo Sitte.

[12] Moravská Ostrava. Přehledný plán města (spojených obcí), mapy.ostrava.cz

1953

Na řešeném území se však žádná část Kohutova plánu nerealizovala a pláň zůstaly nezastavěné až do poloviny století.

[13] Letecký snímek 1947-53, mapy.ostrava.cz

Historie území

1966

Na snímku lze vidět již hotový Stadion Odborářů. Projekt byl realizován za základě návrhu R. Šajdka a byl z většiny postaven obyvateli města v rámci „akce Z“. Jednalo se o jeden z největších stadionů v zemi a měl na něj navazovat rozsáhlá sportovní komplex.

[14] Letecký snímek 1966, mapy.ostrava.cz

1998

Stadion byl postaven nekvalitně a začal proto rychle chátrat, původní využití na několik let nahradili závody na ploché dráze. Ani toto využití se ale neudrželo dlouho a stadion se stal opuštěným. Do konce století byla také dokončena okolní sídliště.

[15] Letecký snímek 1998, mapy.ostrava.cz

2001

Nevyužitý stadion nahradilo na přelomu století obchodní centrum Futurum. Stadion byl částečně zapsuštěný a toho bylo využito pro podzemní garáže nového objektu.

[16] Letecký snímek 2001, mapy.ostrava.cz

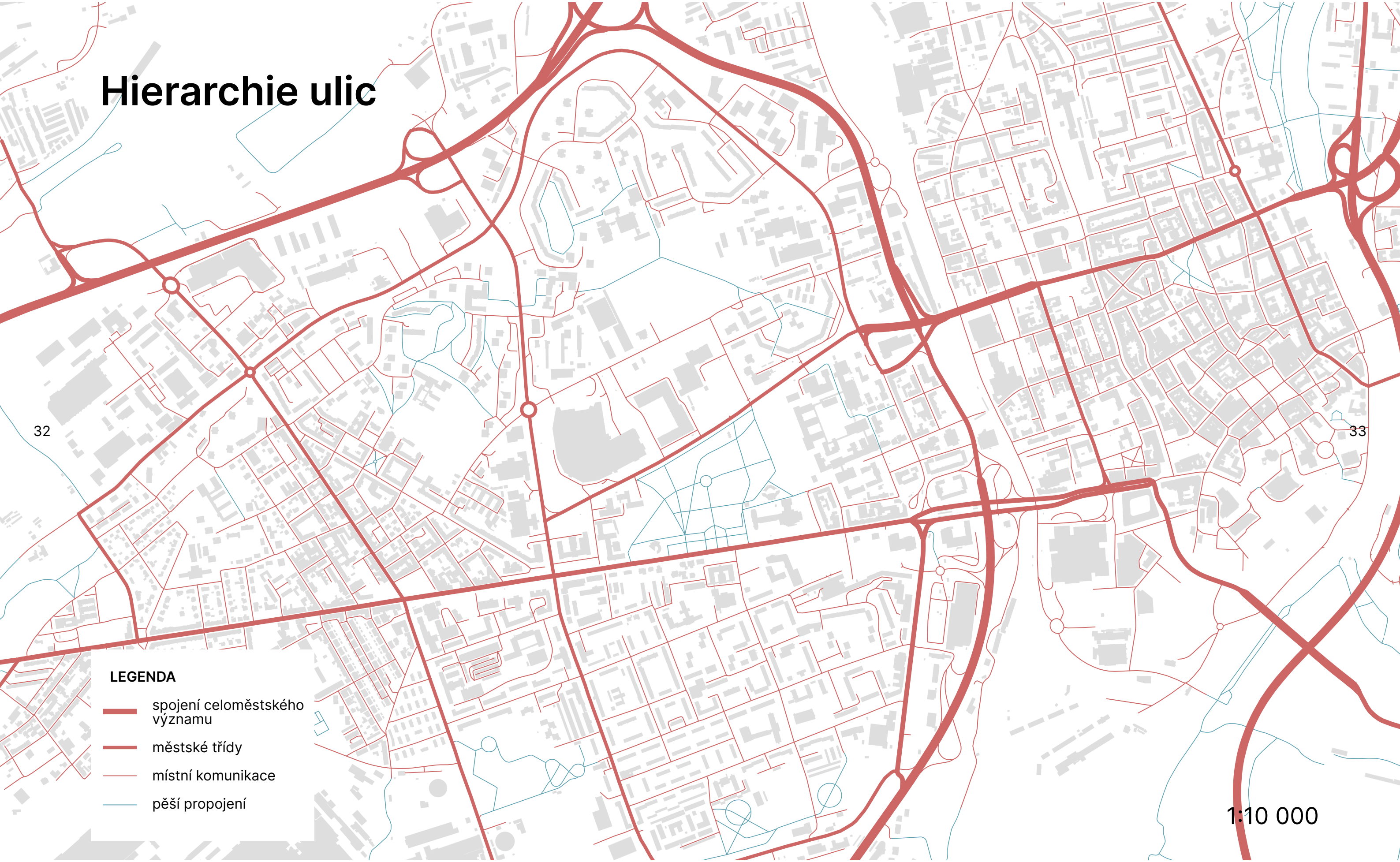
2006

Na snímku z roku 2006 je již vidět stav, který vydržel do současnosti. Obchodní centrum bylo rozšířeno a doplněno o nový objekt parkového typu.

[17] Letecký snímek 2006, mapy.ostrava.cz

Hierarchie ulic

- LEGENDA**
- spojení celoměstského významu
 - městské třídy
 - místní komunikace
 - pěší propojení

1:10 000

[18] uliční síť Ostravy, s použitím dat OpenDATA!!!

Sídelní struktura

34

35

LEGENDA

- kompaktní bloková zástavba
- rozvolněná zástavba nižší výškové hladiny
- rozvolněná zástavba vyšší výškové hladiny
- solitérní zástavba
- zástavba rodinných domů
- industriální a obchodní zóna

1:10 000

Vybavenost a maloobchod

36

37

LEGENDA

vysoký podíl
maloobchodu v území

nízký podíl
maloobchodu v území

kulturní zařízení

sportoviště

základní škola

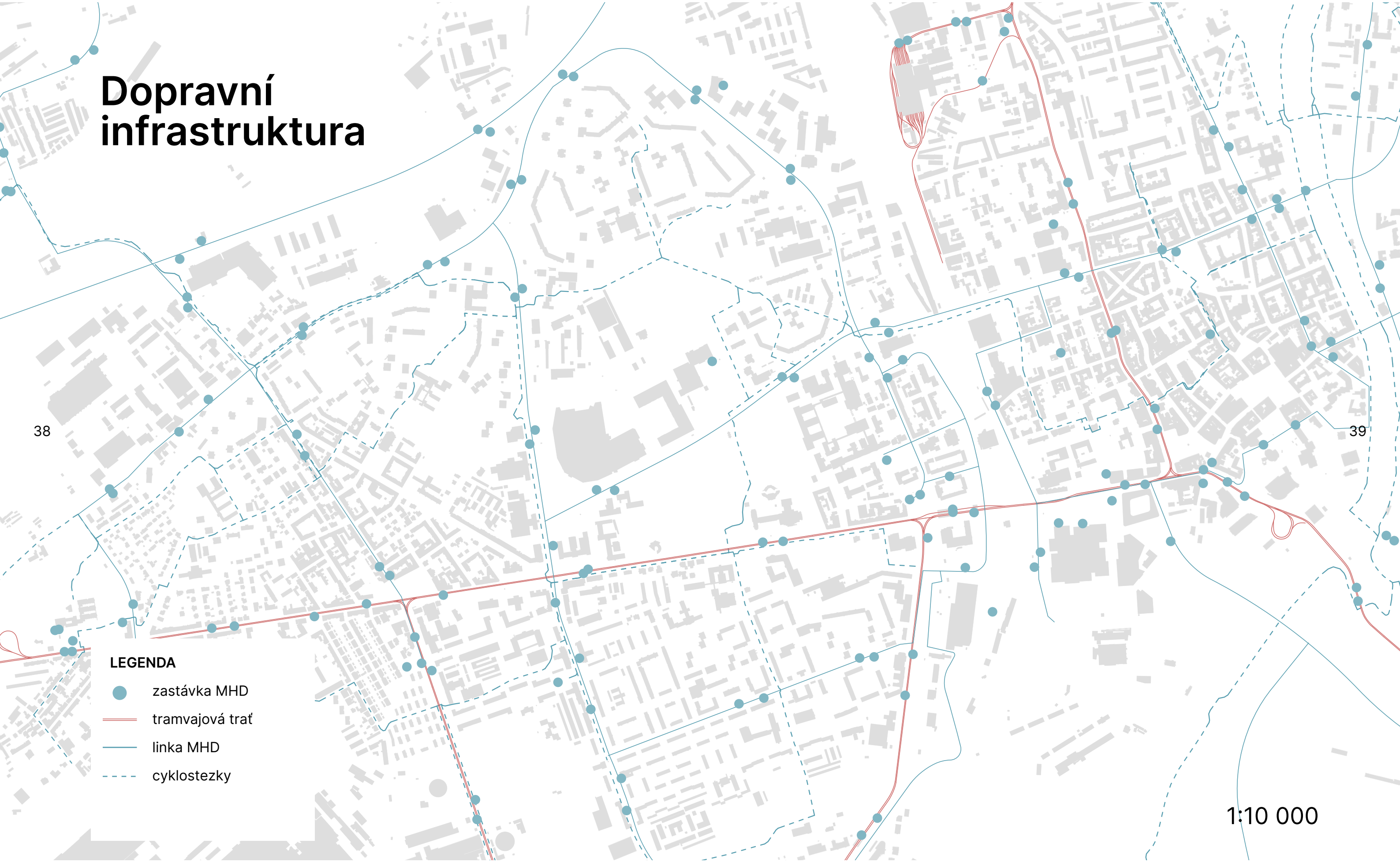
mateřská škola

další objekt školství

1:10 000

[19] vybavenost, s použitím dat OpenDATA!!!

Dopravní infrastruktura

LEGENDA

- zastávka MHD
- tramvajová trať
- linka MHD
- - - cyklostezky

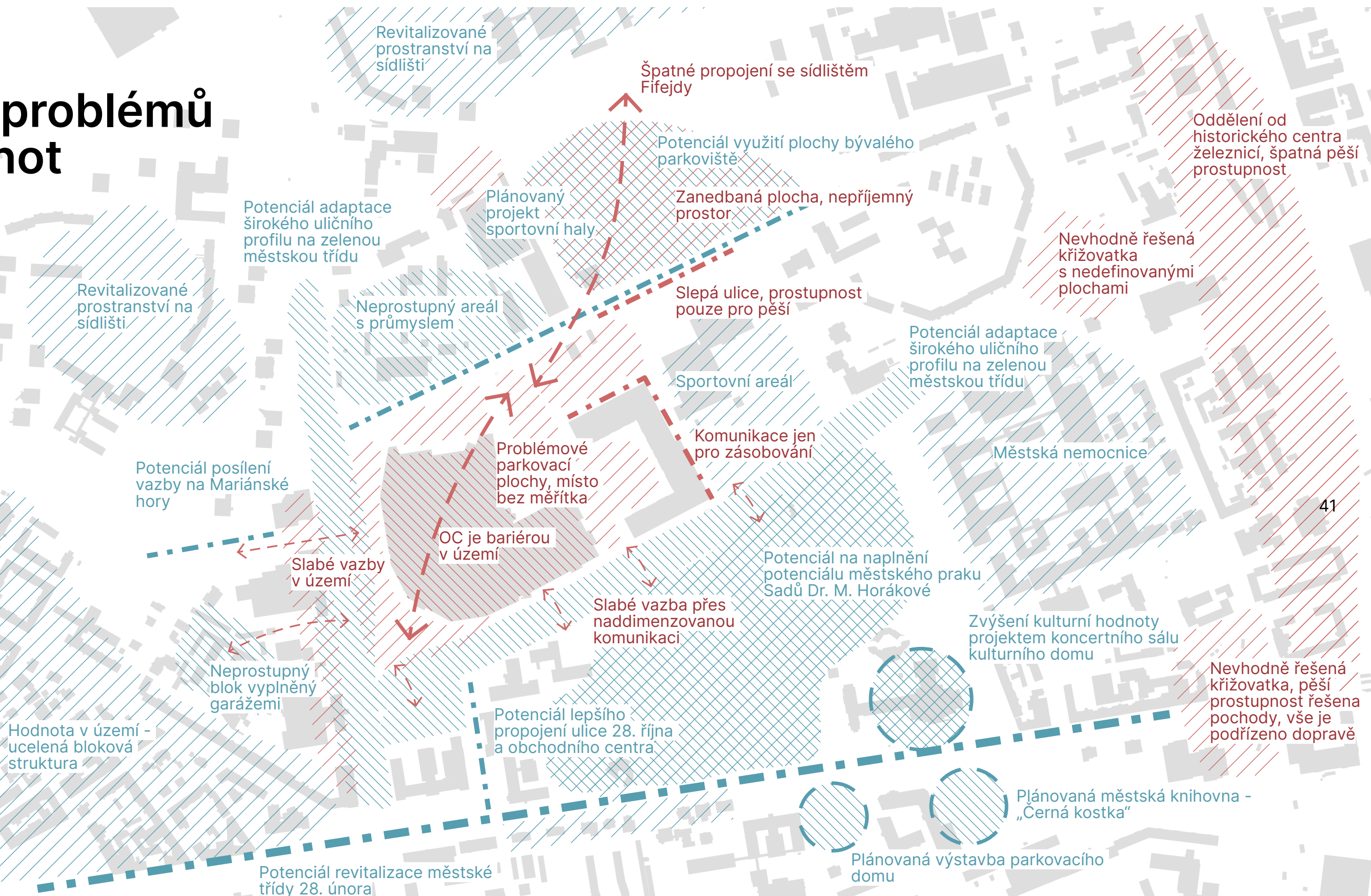
[20] doprava, s použitím dat OpenDATA!!!

1:10 000

Mapa problémů a hodnot

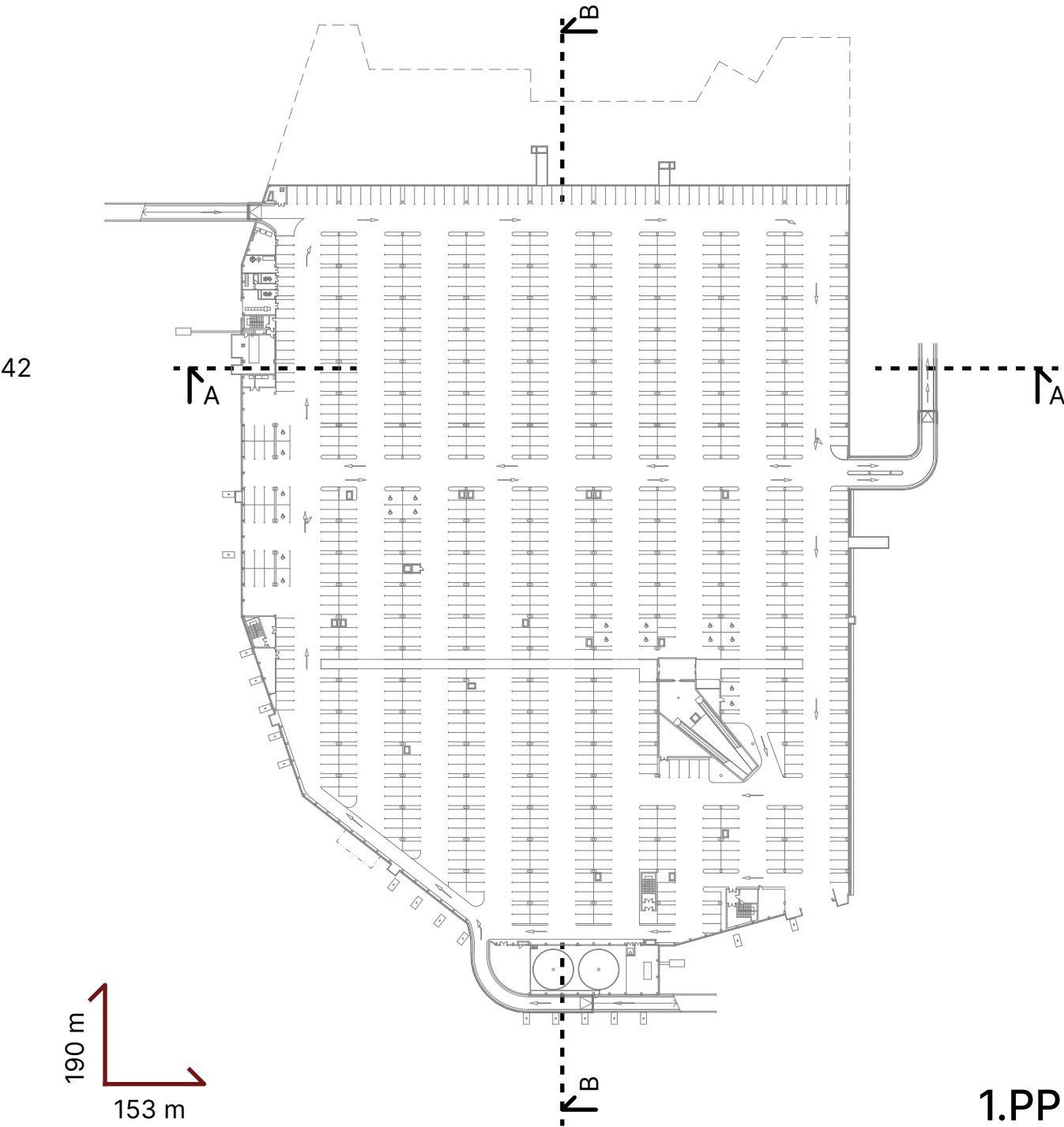
40

41

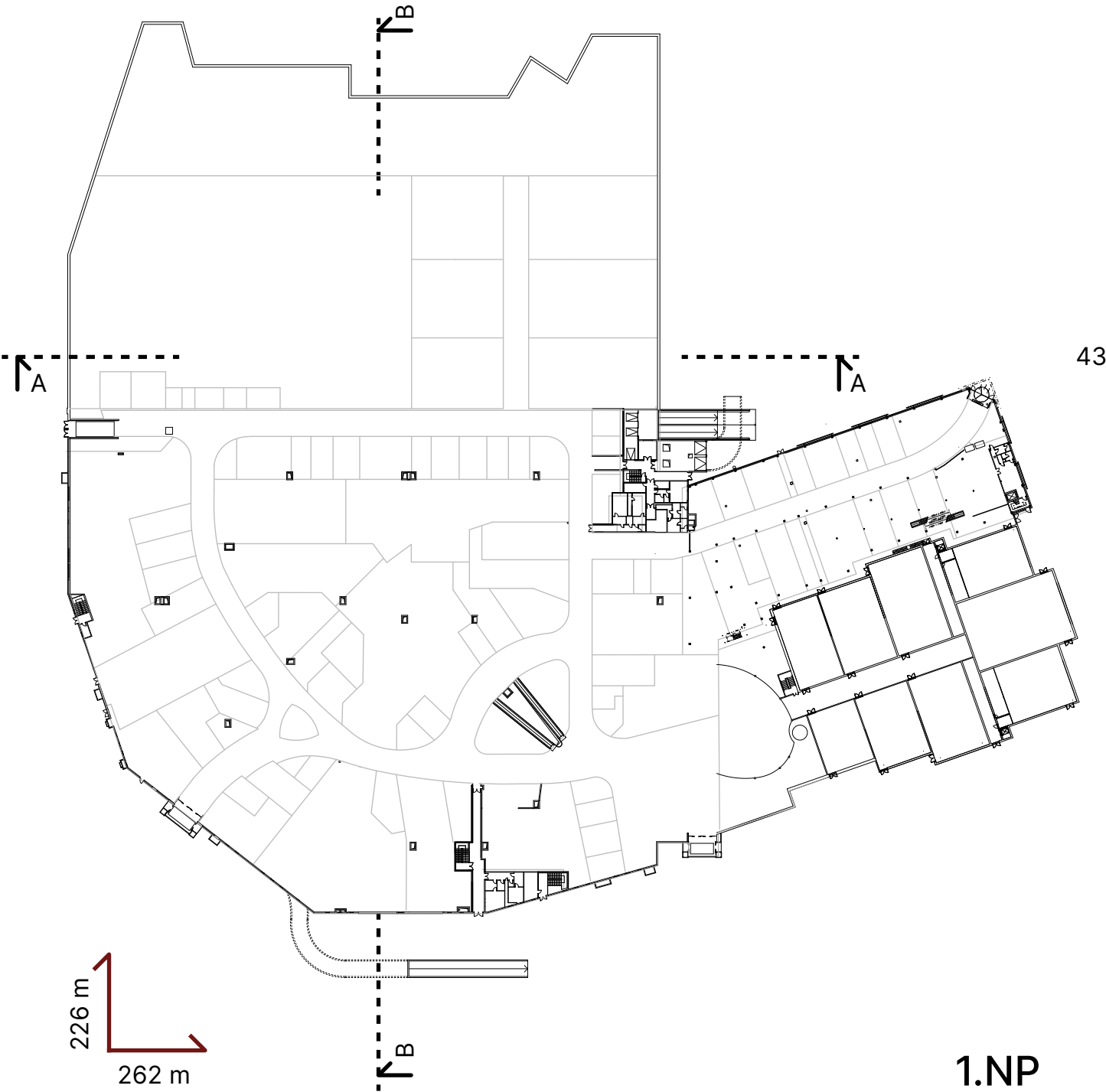

1:5 000

Současný stav objektu

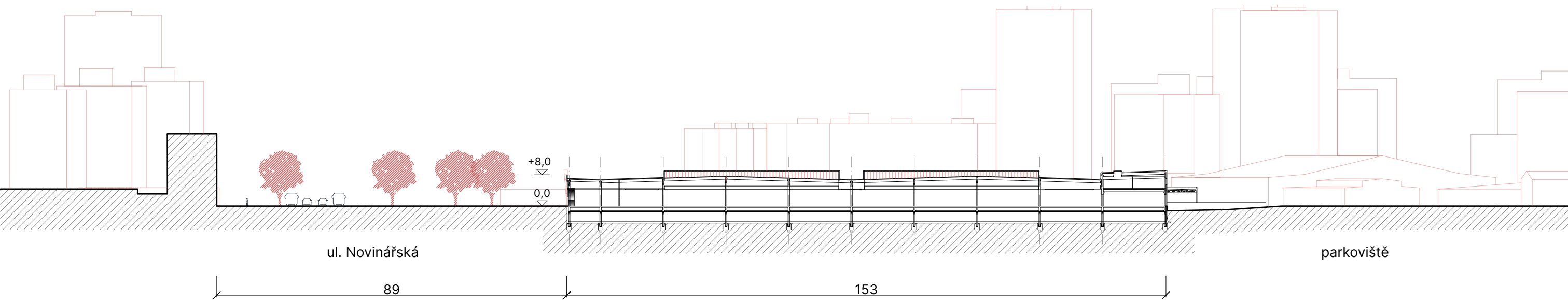

[21] půdorys 1.PP, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem

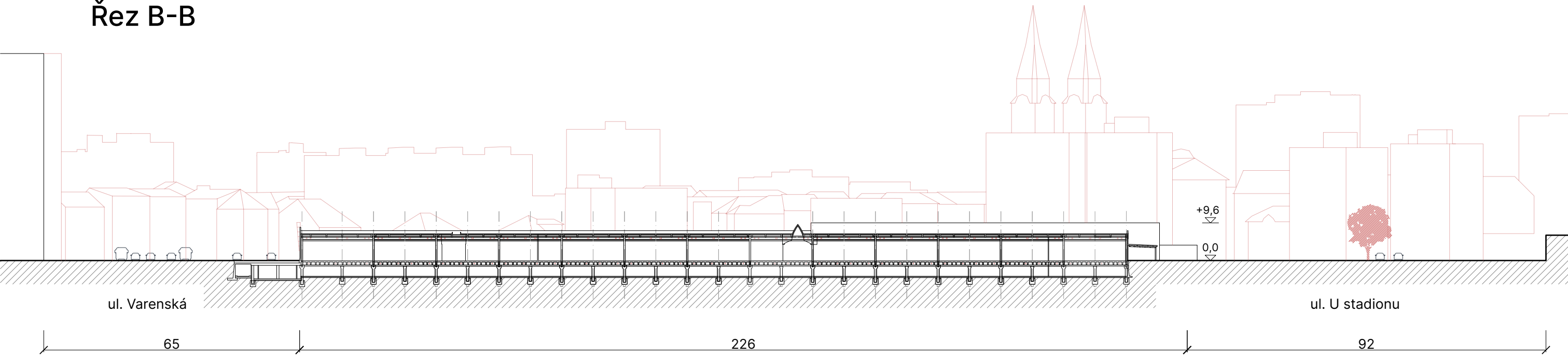
[22] půdorys 1.NP, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem

Řez A-A

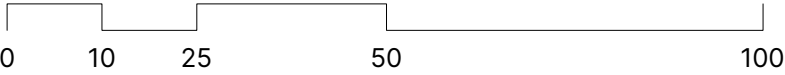

44 [23] řez AA, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem

Řez B-B

[24] řez BB, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem

Fotografie objektu

hlavní vstup s reklamním smogem

slepé fasády v místě multikina

přístup od zastávky Futurum

hlavní átruim se světlíkem

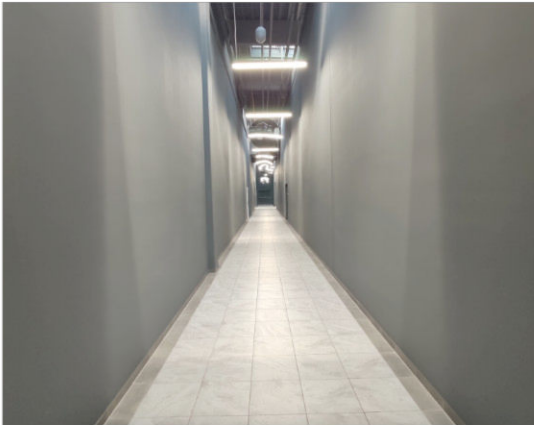
46

západní vstup od ul. Novinářská

slepé fasády a parkoviště za objektem

slepý koridor uvnitř obchodního centra

vnitřní ulice u hypermarketu

47

severní vstup z parkoviště

slepé fasády v místech zásobování OC

vnitřní ulice, která je součástí přístavby

pohled na nosnou konstrukci objektu

Fotografie okolí

pohled autosalonem na budoucí sportovní halu

Křižovatka ulic 8. října a Novinářská

Kostel Panny Marie Královny

prolínání sídlištních struktur

48

vizuální propojení s kostelem p. Marie

Mariánské náměstí

blok s garážemi nedaleko obchodního centra

rybník za pivovarem Ostravar

49

pohled ulicí Varenská

nevhodně řešená křižovatka u Mar. náměstí

bývalé parkoviště - rozvojová plocha

indiánská vesnice od Kurta Gebaura

Referenční projekty

Propojení typologií OC a bydlení

De Citadel

2006 - Almere, Nizozemí

Christian de Portzamparc

Budova je příkladem v sérii experimentů iniciovaných nizozemskými strukturalisty, kteří považují město za organický celek a bojují proti rozpadu funkčních prvků. Plán vyrostl na vrstvení, přirozeném růstu a prostupnosti území.

Projekt integruje parkovací plochu, nákupní centrum, městské servisní funkce a bytové jednotky. Cílem bylo vytvořit organicky rostoucí komplex několika středověkých měst, která se v průběhu staletí navzájem naskládala.

Blok lze vždy procházet horizontálně i vertikálně. Ačkoliv plány počítaly se střešní zelení jako užitkovou a původní koncepcí bylo vnitřní osídlení venkovského a příměstského života, realizovaná budova ukazuje funkční model, jak využít střešní plochu rozlehlých bloků v centru města.

[25] De Citadel, DR

[26] De Citadel, visitflevoland.nl

143 Fünf Höfe

2003 - Mnichov, Německo

Herzog & de Meuron

Projekt v Německé metropoli ukazuje, jak lze navazovat na strukturu města. Přestavba celého jednoho bloku přináší pět vnitřních náměstí, každé s vlastním charakterem. Architekti při návrhu pečlivě studovali prostředí a navrhli propojení, která cíleně navazují na prostranství v okolí. Do návrhu jsou zakomponovány rezidenční prostory, komerční prostory, kanceláře, ale také výstavní a kulturní prostory. Nachází se zde také visuté zahrady a celý komplex se tak stává „městem ve městě“.

To vše je schováno za nenápadnými fasádami, které jsou buď původní nebo reflektují okolní prostředí a zachovávají tak Genius Loci místa.

[27] půdorys Fünf Höfe, Herzog & de Meuron

[28] Fünf Höfe, Robert Hösl

Dočasné využití

CPH Village

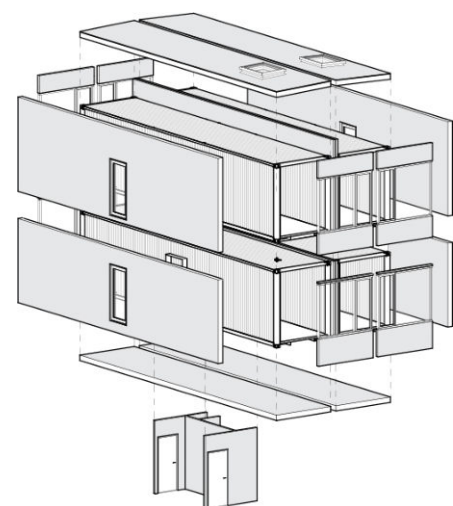
Kodaň, Dánsko

Arcgency

Jedná se o projekt, který se snaží řešit krizi studentského bydlení. Cílem je stavět bydlení v bývalých průmyslových zónách a přístavech, kde jim zákon dovoluje stavět dočasné ubytování po dobu deseti let.

Soukromé prostory jsou redukovány na základní potřeby. Každá bytová jednotka je zabudována do 12-ti metrového kontejneru.

CPH Village se zaměřujeme na celý životní cyklus budovy. Využívají se zde principy „Design for Dissassembly“ -tedy budovy, které usnadňují snadnou demontáž a následné přemístění a opětovnou montáž. Dočasné je tedy jen místo a budova může mít dlouhou životnost a materiály se dají znovu použít nebo zrecyklovat.

[29] REFSHALEØEN axonometry, Arcgency

[30] REFSHALEØEN, Astrid Maria Rasmussen

The People's pavilion

2017 - Eindhoven, Nizozemí

Overtreders W, buureau SLA

Dočasný pavilon pro nizozemský Dutch Design Week v Eindhovenu byl unikátním příkladem stoprocentně cirkulární stavby. Všechny materiály potřebné k výstavbě 250 m² budovy byly zapůjčeny nejen od dodavatelů, ale i od samotných obyvatel Eindhovenu. Betonové a dřevěné trámy, osvětlení, fasádní prvky, skleněná střecha, obklady z recyklovaného plastu i skleněná střecha pavilonu byly zcela nepoškozeny a vráceny původním majitelům.

Originální barevné dlaždice, které tvořily fasádu pavilonu, vyrobené z plastového domovního odpadu sesbíraného obyvateli Eindhovenu, byly na konci DDW rozděleny mezi tyto obyvatele. Stavba se obešla bez šroubů, vrtaček, lepidla nebo pily. Jedná se o skvělý příklad pro udržitelného stavění s inteligentními konstrukčními metodami.

[31,32] people's pavilion, Jeroen van der Wielen & Filip Dujardin

Využití střech_ _sport

Hangzhou Cloud Town Exhibition Centre

2017 - Hangzhou, Čína

Approach Design

Ateliér Approach Design měl za úkol postavit halu k novému výstavnímu centru. Místo nové velké budovy ji navrhli ale jako park, který navazuje na okolní prostranství.

Nová devět metrů vysoká výstavní hala je zapuštěna tři metry pod zemí, čímž se minimalizuje její profil v krajině. Architekti se snažili o vytvoření co nejnižšího profilu a tím přilákali na střechu co nejvíce návštěvníků.

Park ve výstavním centru Hangzhou Cloud Town nabízí různá zařízení, jako je fotbalové hřiště, strážní věž, pískoviště, studiové divadlo a komunitní zeleninová zahrada, propojené 760 metrů dlouhou běžeckou dráhou, která mírně vyčnívá na vyvýšeném chodníku.

[33,34] Hangzhou sport park, Lianping Mao

Využití střech_ _pěstování

Gotham greens

USA

Jedná se o společnost, která buduje skleníky po celé Americe. Zaměřují se pěstování pomocí hydroponie a velká část jejich farem využívá střechy hal a obchodních objektů. Díky technologiím za kontrolovanému prostředí jsou schopni zajistit větší produkty na m² než při tradičnímu způsobu pěstování.

Pěstování se snaží lokalizovat, což přispívá k udržitelnosti úrody. Originální jsou z tohoto hlediska skleníky, které jsou vybudované přímo na budovách supermarketů a úroda se tak prodává přímo na místě, bez jakékoliv další přepravy.

[35,36] skleníky Gotham Greens, Gotham Greens

Využití střech_ _propojení

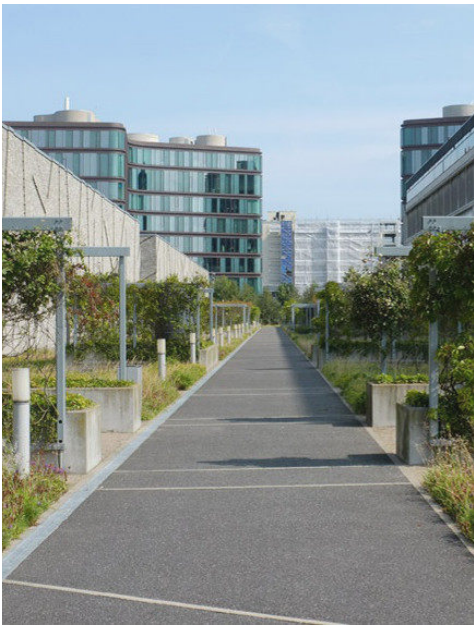
Copenhagen Highline

Kodaň, Dánsko

PLH, SLA, Dorte Mandrup, BIG

Mezi železnicí a rušnou komunikací v centru Kodaně postupně vzniká alternativní propojení zelení. Projekt pracuje s navázáním střech několika budov s různými funkcemi. Součástí je budova banky, která obsahuje velkorysou nástupní rampu, bytové domy od studia BIG. Doplní je hotel, obchodní dům IKEA a Národní archiv. Každá stavba řeší střešní krajinu samostatně v návaznosti na ty okolní.

Vzniká tak nová zelená ulice pro pěší i cyklisty, která nabízí nové propojení, ale také místa k odpočinku a aktivitám. V návrhu byl kladen důraz na využití stromů a zelených ploch a na střechách tak vzniká klidná oáza uprostřed jednoho z nejrušnějších území ve městě.

[37] střecha archivů, Schønherr

[38] The City Dune, SLA

Návrh

Koncept

Diplomová práce se zabývá problematikou překonávání bariér ve městě a hledáním nových možností využití existujících objektů. Návrh se zaměřuje na obchodní centrum Futurum v Ostravě. To svým objemem a slepými fasádami lokalitu rozděluje. Základní myšlenkou je nadstavba obchodního centra, která přináší novou vrstvu využití a zapojuje území do městského života.

Projekt pracuje s konceptem města nad městem a myšlenkou dočasného a flexibilního využití. Nástavba je navržena jako lehká, dočasná konstrukce, která navazuje na stávající nosný systém objektu a umožňuje postupné proměny v čase. Primární funkcí nové vrstvy je studentské a sociální bydlení, které do území přináší sociální mix a rozšiřuje spektrum uživatelů lokality.

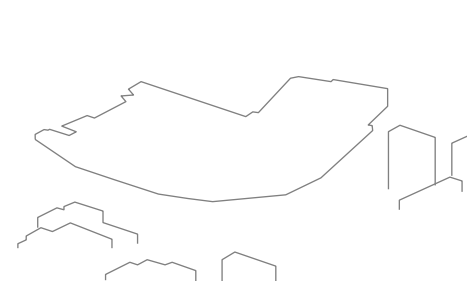
Důležitým prvkem návrhu je etapizace, která zajišťuje provázanost krátkodobých zásahů s dlouhodobou vizí. První fáze se soustředí na odstranění největších bariér – uvolnění parkovacích ploch, aktivaci střechy a vytvoření přístupových bodů. Následuje doplnění, v jehož rámci je zahuštěna urbanistická struktura a z otevřených ploch parkování jsou definována nová veřejná prostranství.

Projekt pracuje také s vizí, co by se mohlo dít s objektem v horizontu delším než sto let. Flexibilní struktura umožňuje další přestavby, doplnění nebo odstranění nástaveb dle aktuálních potřeb města.

Důraz je kladen na pěší prostupnost, propojení uliční sítě a vytvoření jasné hierarchie veřejných prostranství. Nová vrstva doplňuje stávající uliční síť a přetváří plochy orientované primárně na automobily na prostory přístupné a čitelné pro pěší. Uliční profily bez lidského měřítka jsou transformovány na městské bulváry plné zeleně. Aktivní parter se stává klíčovým nástrojem oživení okolí obchodního centra a jeho zapojení do fungování města.

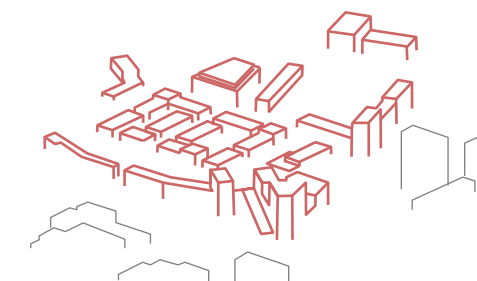
Součástí návrhu je také důsledná integrace modro-zelené infrastruktury, která podporuje ekologickou stabilitu území a současně zvyšuje atraktivitu a kvalitu prostředí. Nově vzniklý park propojuje zelené plochy na úrovni města a rozšiřuje možnosti pro sport a rekreaci.

Návrh nevnímá obchodní centrum jako neměnnou strukturu, ale jako prostorový a konstrukční potenciál, který může být adaptován v čase, dle aktuálních potřeb.

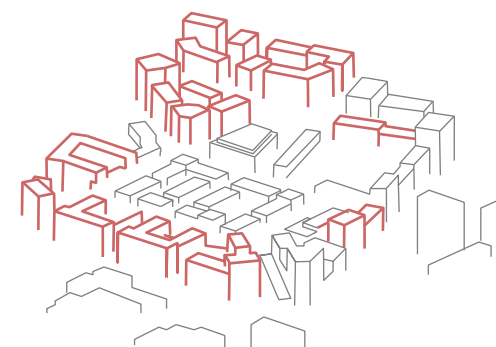
F.0

Současný stav, obchodní centrum je bariérou v území, obklopenou parkovacími plochami.

F.1

První část, aktivace, první kroky procesu, které by měli vést k oživení lokality a propojení území. Jsou zde odstraněny největší problémy a vzniká tak základ pro budoucí rozvoj.

F.2

Doplnění, zahuštění. S lokality se stává funkční celek s vyváženým poměrem komerce, bydlení, pracovních příležitostí a vybavenosti.

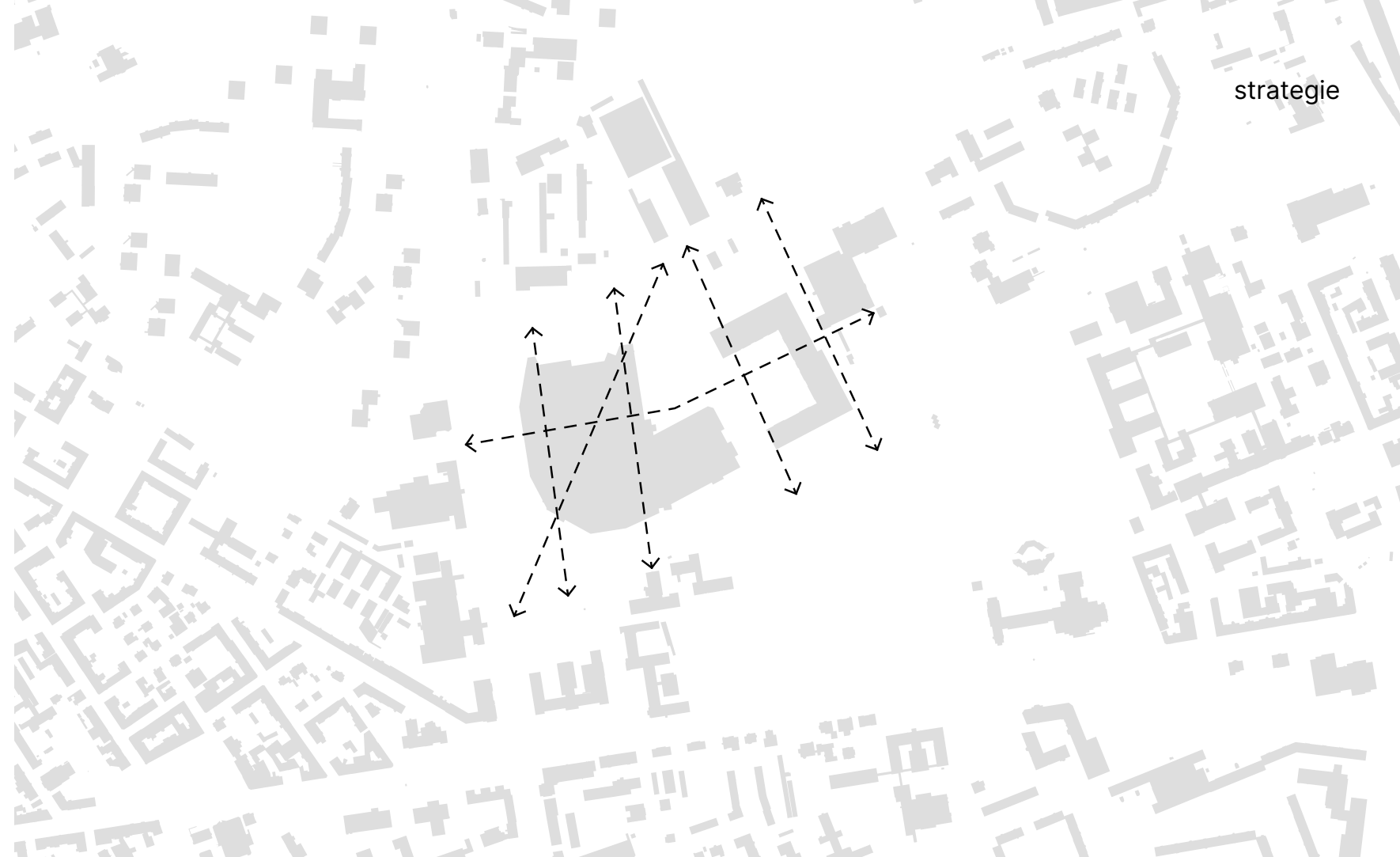

F.3

Jaké by mohlo být budoucí využití pozemku? Nejlepším scénářem je změna využití a využití stávajících konstrukcí, město ale může potřebovat nový stadion nebo další bydlení, i s tímto návrh počítá.

Prostupnost územím

Jedním z hlavních cílů návrhu je překonání bariéry, kterou je obchodní centrum. Je kladen důraz na zapojení střešní plochy do uliční sítě. Jsou vytvořeny nové osy, které smysluplně propojují území a usnadňují pohyb a orientaci v něm. Návrh navazuje na okolní síť a propojuje ji tam, kde tomu doposud není.

Aktivace prostranství

Existující prostranství jsou přizpůsobena spíše automobilové dopravě. Návrh toto postavení obrací a snaží se co nejvíce přizpůsobit lidskému měřítku. Vznikají tak nová, více uzavřená prostranství, která jsou hierarchicky propojena a navzájem se doplňují. Důležitá je také aktivace v parteru, který navrácí život z útrob obchodního centra do ulic.

Modro-zelená infrastruktura

Návaznost modro-zelené infrastruktury je důležitá jak pro obyvatele, tak pro návrh. Dané propojení řeší jak na lokální úrovni, tak na celoměstské úrovni, kde navazuje na platné strategie. Nově vytvořený park propojuje vnitřní zelená prostranství s parkem M. Horákové a s budoucím zeleným jádrem sídliště. Vzniká tak alternativní zelená osa, která nabízí spoustu prostor nejen pro sport a relaxaci.

66

Dopravní infrastruktura

Řešení dopravy se v rámci projektu odehrává ve dvou úrovních. Parkování řeší přemístění pozemních stání do kompaktních parkovacích domů, díky čemuž je uvolněna velká plocha pro další využití. Na úrovni městské dopravní infrastruktury je řešena cyklistická doprava a její návaznosti a také hromadná doprava. Zde je navržena nová tramvajová trasa směrem na městskou část Přívoz, čímž vzniká okružní propojení s centrem města, které obsluhuje také sídliště na severu.

67

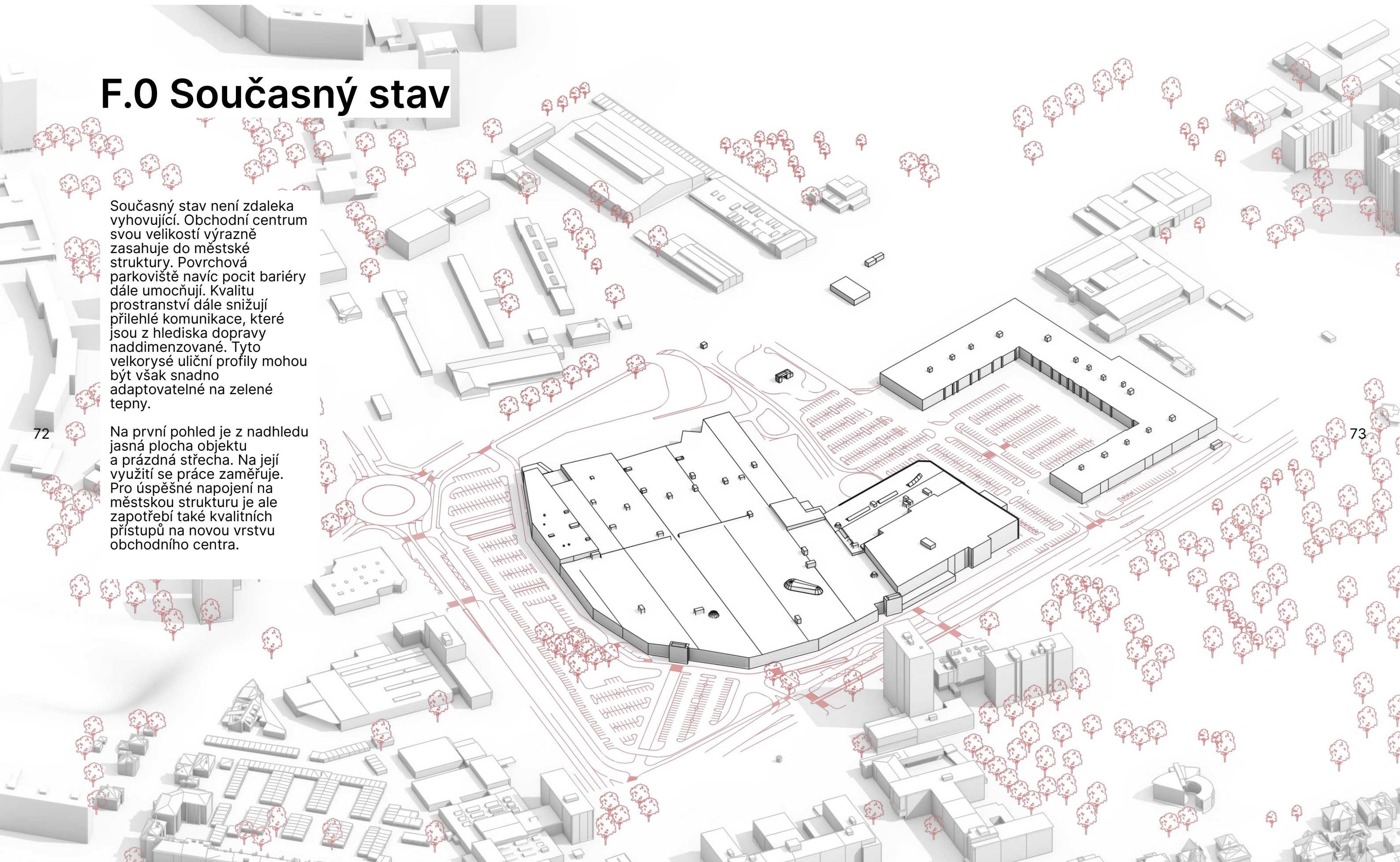

F.0 Současný stav

Současný stav není zdaleka vyhovující. Obchodní centrum svou velikostí výrazně zasahuje do městské struktury. Povrchová parkoviště navíc pocit bariéry dále umocňují. Kvalitu prostranství dále snižují přilehlé komunikace, které jsou z hlediska dopravy naddimenzované. Tyto velkorysé uliční profily mohou být však snadno adaptovatelné na zelené tepny.

Na první pohled je z nadhledu jasná plocha objektu a prázdná střecha. Na její využití se práce zaměřuje. Pro úspěšné napojení na městskou strukturu je ale zapotřebí také kvalitních přístupů na novou vrstvu obchodního centra.

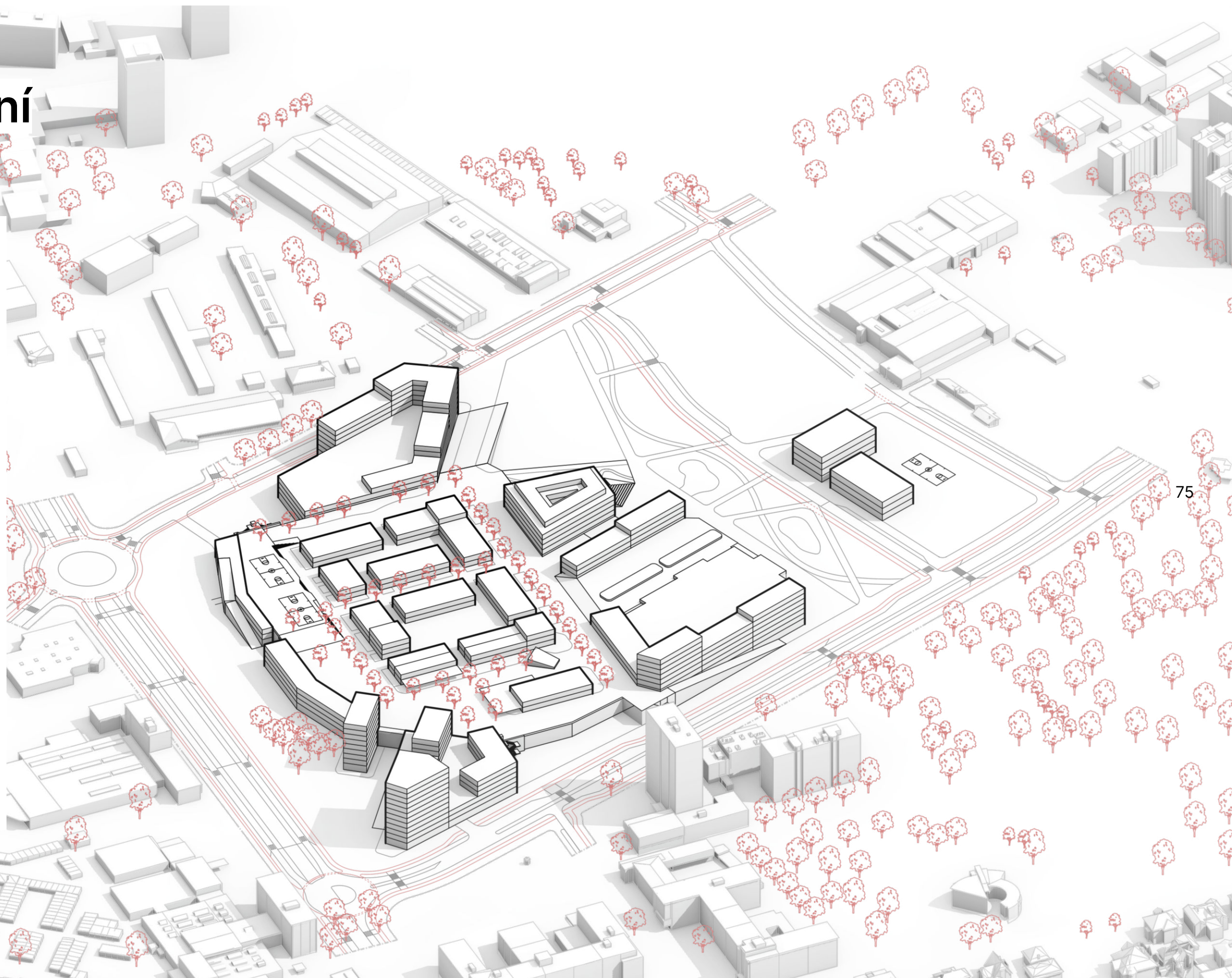

F.1 Propojení

V rámci první fáze je zpřístupněna střecha a jsou uvolněny okolní plochy díky přemístění parkovacích stání do parkovacích domů. Kolem obchodního centra je umístěna první vrstva nové zástavby. Ta obsahuje přístupové rampy a vertikální komunikace na střechu. Zároveň překrývá nejvíce exponované slepé fasády.

Střecha je aktivovaná hlavním veřejným prostranstvím, které navazuje na přímý přístup do obchodního centra. Dále se zde nachází plochy pro sport, rekreaci a dětské hřiště. Uprostřed vzniká dočasná zástavba studentského a sociálního bydlení, která svým uspořádáním vytváří dvě klidná vnitřní prostranství. Samotná struktura nástavby vychází z rastru nosné konstrukce obchodního centra.

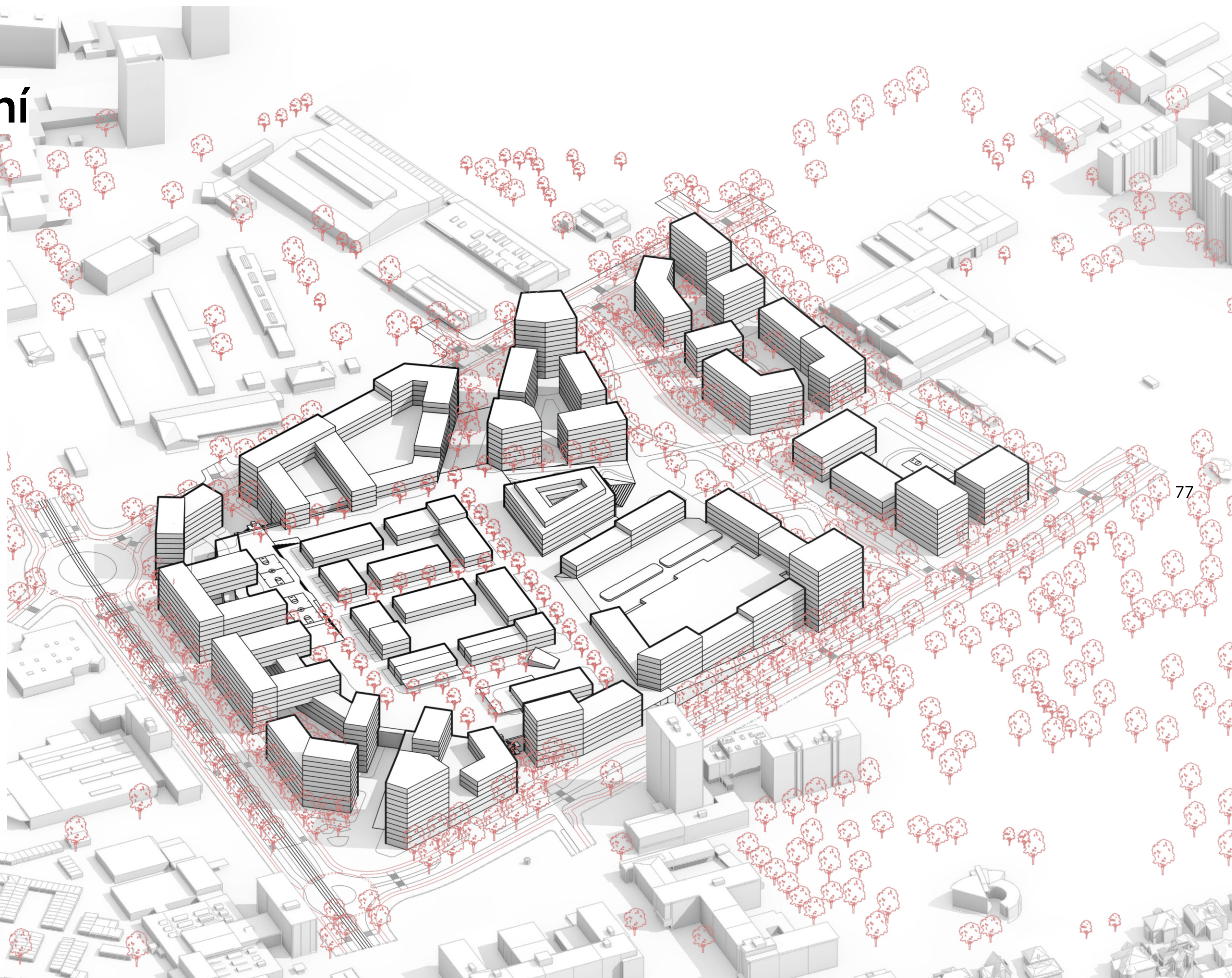
Na místě původního nákupního parku je umístěna škola, která je předvojem další zástavby a doplňuje tak místní vybavenost.

F.2 Doplnění

V rámci dalšího rozvoje dochází k zastavení volných ploch kolem obchodního centra. Nová urbánní struktura vyháží z nutnosti definovat okolní prostranství. Uliční profily jsou zúženy, nově se zde nachází aktivní parter a naplňuje se tak charakter městských tříd. Uvnitř celku vznikají díky prostupům mezi budovami nové vazby, které zajišťují prostupnost, zároveň jsou ale odstíněny od okolního hluku.

Urbanistická koncepce budov je v rámci území proměnlivá. Západně, tedy k Mariánským Horám je ve více aktivnější části zástavba spíše kompaktní. Opačným směrem, k sídlišti jsou budovy více rozptýleny v prostoru a je zde víc zelených ploch. I kompaktnější zástavba respektuje rozvolněný charakter okolní struktury. V úrovni parteru jsou objekty vnímány jako solitéry, které jsou ve vyšších podlažích propojeny do většího celku. Výškové uspořádání je dynamické a pracuje s dominantami na nárožích.

Situace prostranství

Koncepce prostranství sleduje důležité body a osy v území. Díky jejich rozmístění a hierarchizaci vzniká přehledné území, plné jedinečných momentů. Na nejvíce exponovaných místech jsou prostranství reprezentativního charakteru. Sekundární prostranství, západně od objektu, je odstíněno budovami od hlavní komunikace a vytváří tak klidné a dobře prostupné místo. Nejvíce reprezentativní prostorem na střeše je v místech přímého napojení na OC. Důležitým prvkem je také nový park, který navazuje na Sad Dr. M. Horákové.

LEGENDA

- významné prostranství
- významné prostranství na střeše
- sekundární prostranství
- park
- okolní parkové plochy
- sportoviště
- komunitní prostranství
- osy prostupnosti

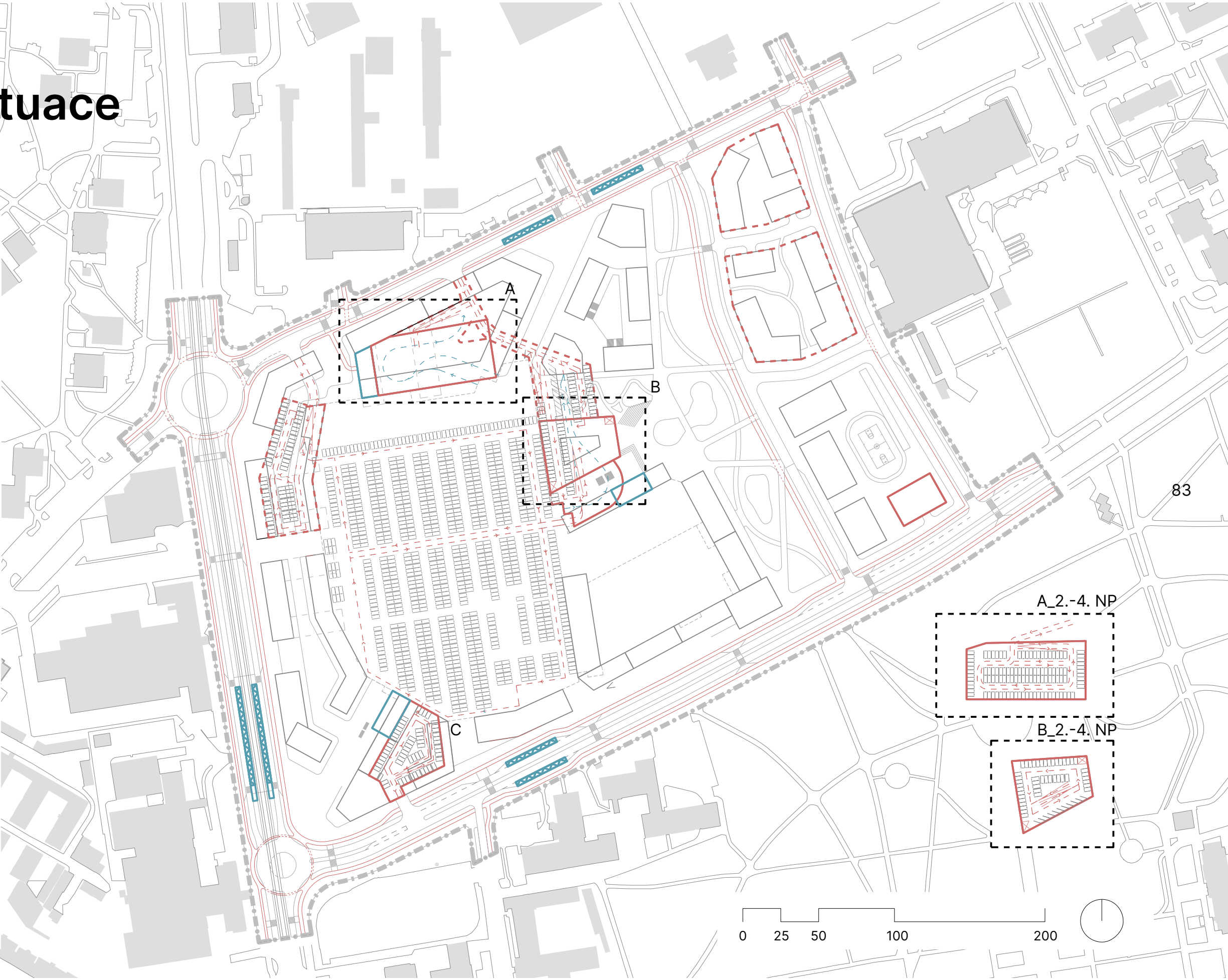
Dopravní situace

Doprava je důležitou částí projektu. V současném stavu se na místě nachází přibližně 600 parkovacích stání. Tyto kapacity jsou přesunuty do parkovacích domů, čímž se uvolňují okolní prostranství. Objekty pro parkování navazují na stávající pohyb dopravy podzemních garáží obchodního centra, díky tomu se minimalizuje počet vjezdů a komunikací v území.

V rámci návrhu je co nejvíce posílena doprava na kole. Uliční profily obsahují samostatné cyklopruhy a na strategických místech jsou umístěny parkovací prostory pro kola. Nově vybudovaná tramvajová trať a doplněná zastávka u sportovní haly posilují napojení na blízké centrum města.

LEGENDA

- cyklostezka
- parkovací dům
- parkoviště jízdních kol
- podzemní parkování
- zastávka MHD
- osy průjezdu
- osy zásobování

A_2.-4. NP

B_2.-4. NP

Řešení parteru na úrovni terénu

Aktivní parter sleduje nejfrekventovanější místa v území a navazuje na vnitřní aktivní parter obchodního centra. Vzniká nová aktivní vrstva, která nahrazuje slepé fasády obchodního centra. Důležitá je také aktivace ramp, které nenesou funkci jen komunikační, ale jsou uvažovány jako místa, kde dochází rovněž k obchodu a kulturnímu životu. V rámci vybavenosti je doplněna základní a mateřská škola, které obsluhují navrhované a přilehlé území.

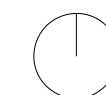
86

87

LEGENDA

- aktivní parter
- - - aktivní parter ve vyšší úrovni
- vstup do OC
- ▲ komerční plochy v OC
- ▲ vstup/vjezd
- ^ vstup na střechu

0 10 25 50 100

Řešení parteru nástavby

Na parter v úrovni terénu navazuje řešení na střeše. Komerční prostranství a ulici navazují na park, což jsou dvě nejvíce exponovaná místa. Východní část zástavby je určena jednotkám, kde mohou být komerční prostory přímo propojeny s bydlením.

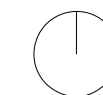
Na třech místech v rámci zástavby jsou pak strategicky umístěny „komunitní pilíře“. Jedná se o objekty, kterým jsou vyneseny novou konstrukcí až k základům. Skýtají komunitní prostory a požárně úniková schodiště, která navazují na únikové cesty obchodního centra. Díky zvýšené únosnosti také vynášejí technologické jednotky obchodního centra a odizolovávají je od zbytku dění na střeše.

LEGENDA

- aktivní parter na terénu
- aktivní parter ve vyšší úrovni
- studentské bydlení
- sociální bydlení
- komunitní objekt
- vstup
- vstup na střechu

0 10 25 50 100

Modro-zelená infrastruktura

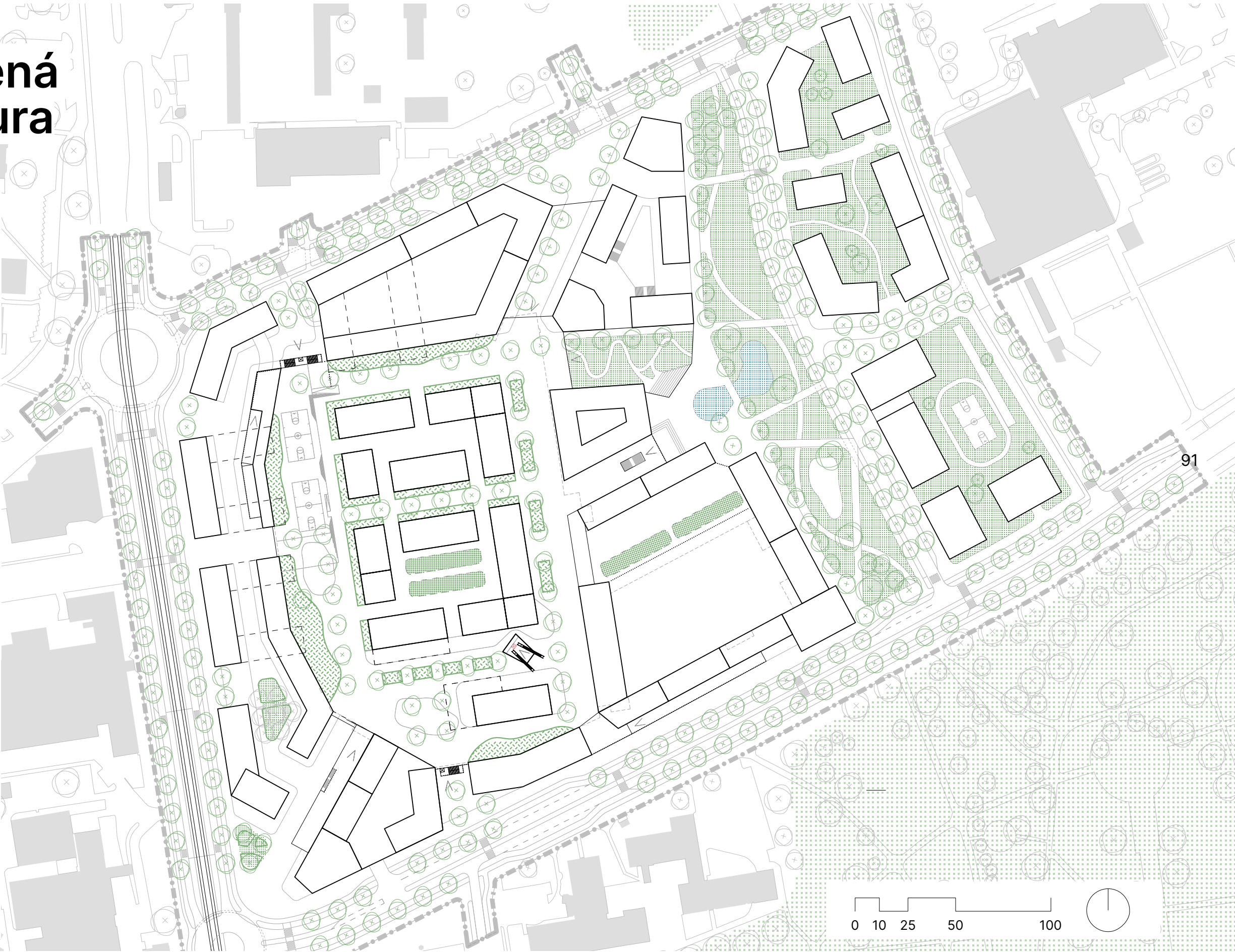
Nový park v rámci návrhu hraje důležitou roli, jak pro navrhovaný celek, tak z hlediska celoměstské infrastruktury. Vzniká propojení parku M. Horákové s novou plánovanou parkovou plochou v blízkosti sportovní haly.

Park je rozdělen do tří částí, aktivní s dětským hřištěm, centrální reprezentativní s vodní plochou a klidovou. Na park navazuje rampa, která jej propojuje se střešní zelení.

V rámci nástavby je uvažováno osazení střechy nízkými stromy. Hospodaření s vodou je řešeno pomocí střešních poldrů, které zadržují dešťovou vodu. Ta následně zavlažuje stromy a částečně pokrývá spotřebu vody pro pěstování.

LEGENDA

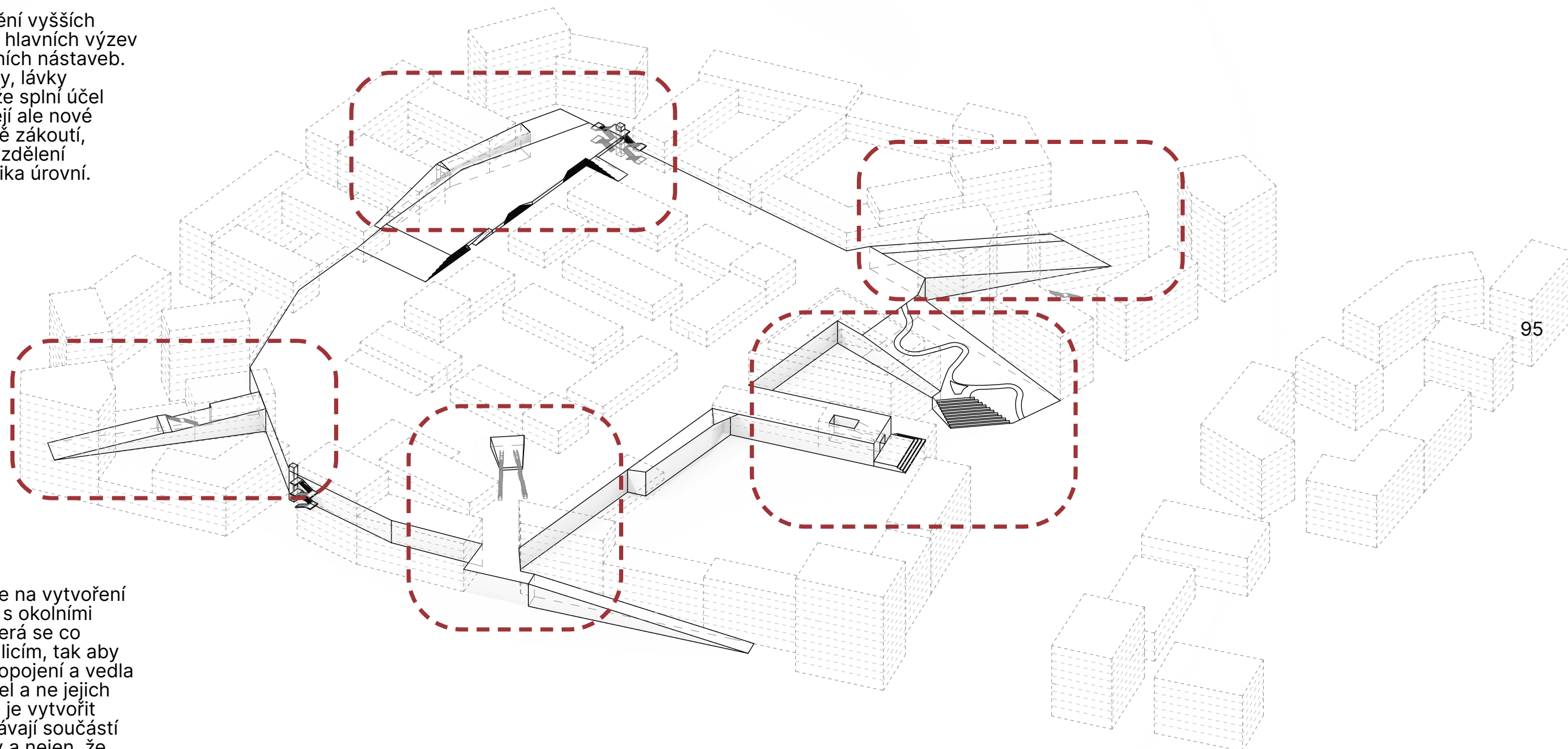
- stromy stávající
- stromy navržené
- zatravněné plochy
- střešní zelené plochy
- plochy pro pěstování
- okolní parkové plochy
- vodní plocha

Zpřístupnění střechy

Kvalitní zpřístupnění vyšších úrovní je jednou z hlavních výzev navrhování funkčních nástaveb. Volně stojící rampy, lávky a schodišťové věže splní účel propojení. Přinášejí ale nové problémy ve formě zákoutí, tmavých míst a rozdělení prostoru do několika úrovní.

Návrh se zaměřuje na vytvoření propojení střechy s okolními prostranstvími, která se co nejvíce přibližují ulicím, tak aby vytvářela pocit propojení a vedla ke stýkání obyvatel a ne jejich oddělování. Cílem je vytvořit prvky, které se stávají součástí městské struktury a nejen, že propojují funkce, ale samy funkce obsahují. Vznikají tak místa, kde uživatelé nejen prochází, ale také zde setrvávají.

Schéma řešení konstrukcí

Konstrukce nástavby vychází z existující konstrukce obchodního centra. Ta je postavena na rastru 16×16 m, respektive 16×8 m v podzemním podlaží. Stávající konstrukce je železobetonová, prefabrikovaná.

Návrh se snaží minimalizovat nutnost úprav nebo náhrad stávající konstrukce. Kritickým prvkem jsou stávající vaznice. Nová konstrukce se proto těmto prvkům vyhýbá umísťuje novou ocelovou příhradovou desku jako roznášecí konstrukci pro pochozí a užitné plochy.

Objekty nástavby jsou rozděleny do dvou kategorií. První je lehká dočasná konstrukce z technologií umožňující snadnou rozebiratelnost. Hlavními prvky jsou sloupy a příhradové vazníky na výšku podlaží, které vynášejí podlahy obou pater. Střecha je uvažována jako samostatná příhradová deska uložená přímo na sloupy. V místech, kde je to nutné je stávající konstrukce doplněna o nové sloupy. Ty navazují na hustější rastr v podzemním podlaží a vytváří tak nové doplňující podpory.

Druhým typem jsou doplněné věže, které probíhají až na úroveň základů. Tento zásah je nutný pro zajištění dostatečně pevných konstrukcí, které zajistí bezpečný únik ze střechy. Zároveň se na střechu těchto objektů přemísťují veškeré technologie ze střechy obchodního centra.

vyztužené střešní pro umístění technologií

příhradová deska vynášející střechu objektu

skládané podlahy nástavby

nosné jádro s únikovou cestou

primární příhradová konstrukce vynášející nástavbu

roznášecí vrstva

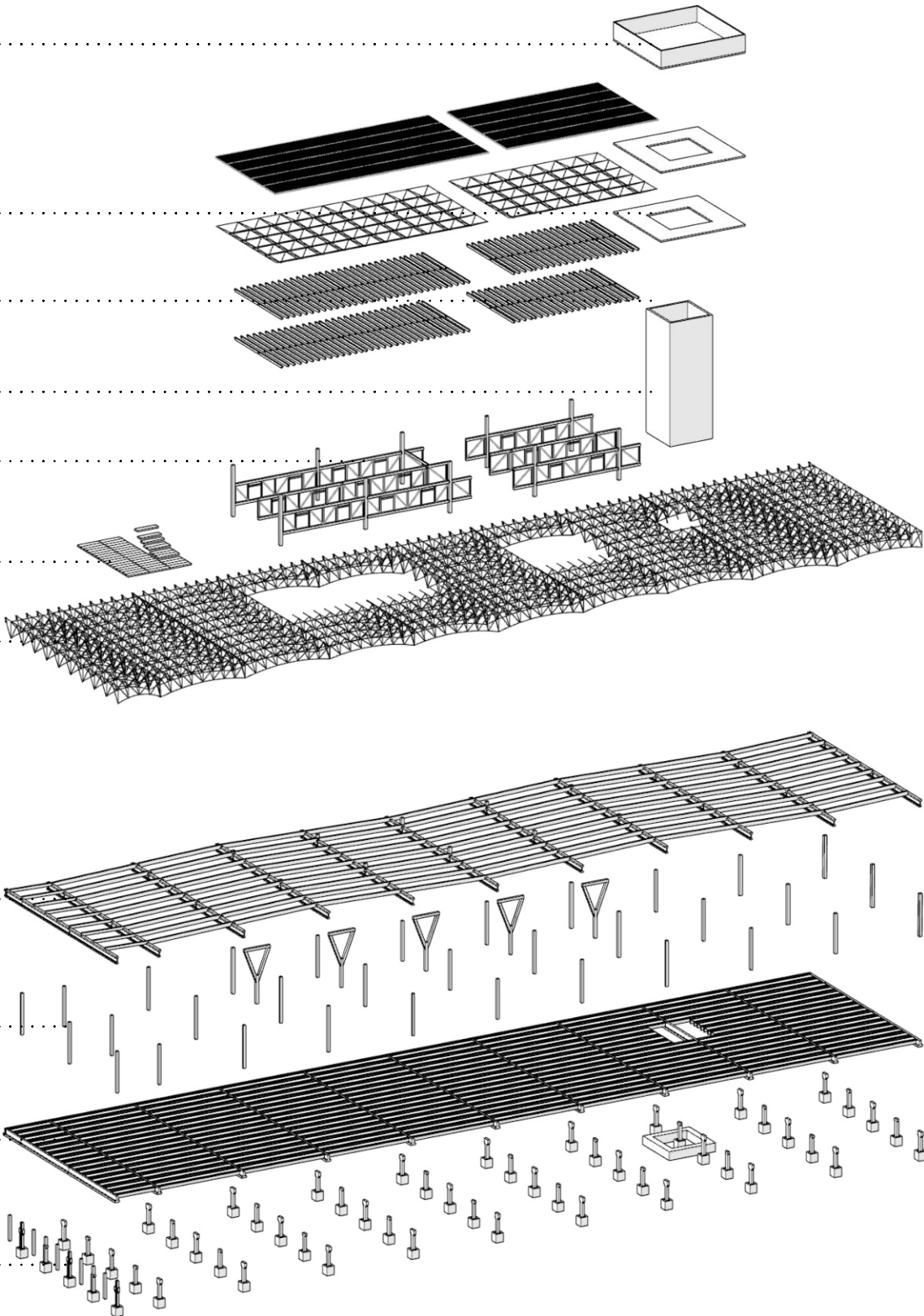
příhradová deska vynášející otevřená prostranství

prefabrikovaná střešní konstrukce

hlavní nosné sloupy doplněné v kritických místech sloupy

strop garáží z prefabrikovaných nosníků

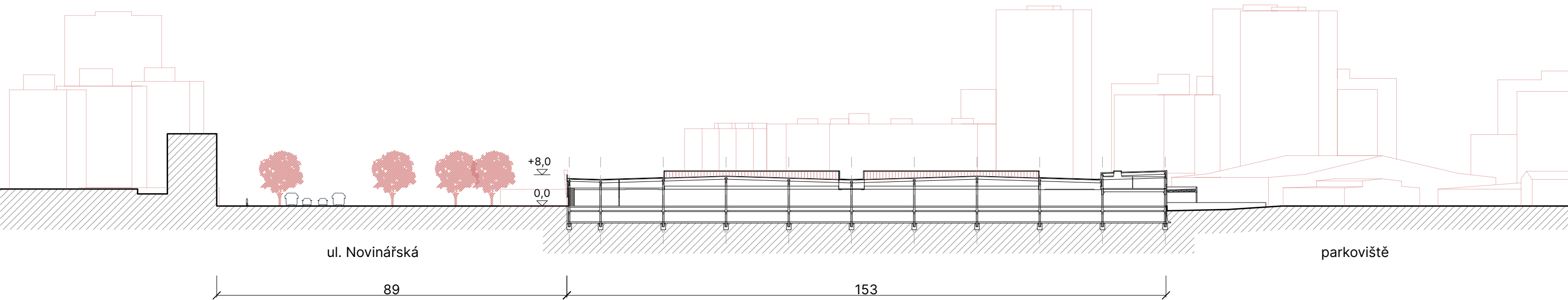
spodní stavba založená na základových patkách

nástavba

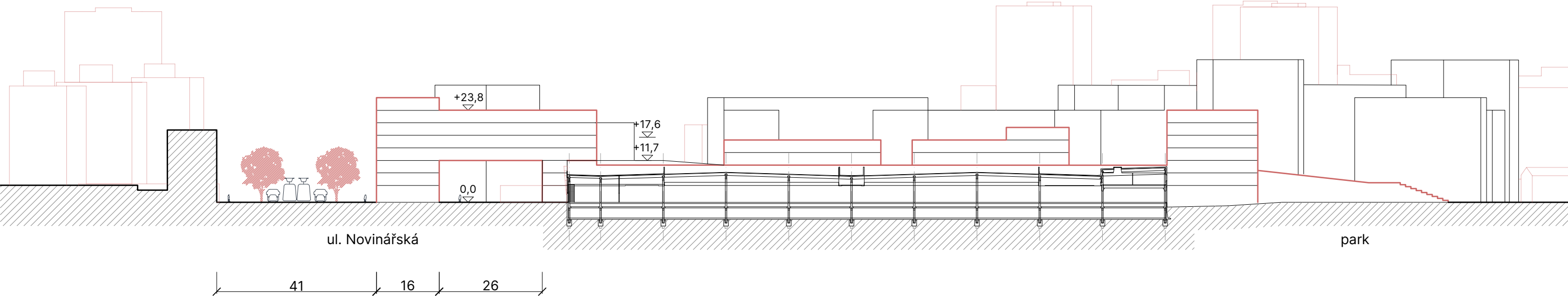
obchodní centrum

Příčný řez územím - stav

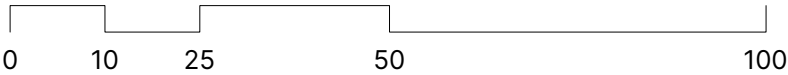
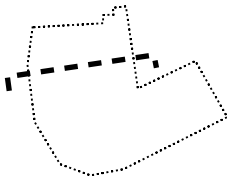

102 [40] řez příčný, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem

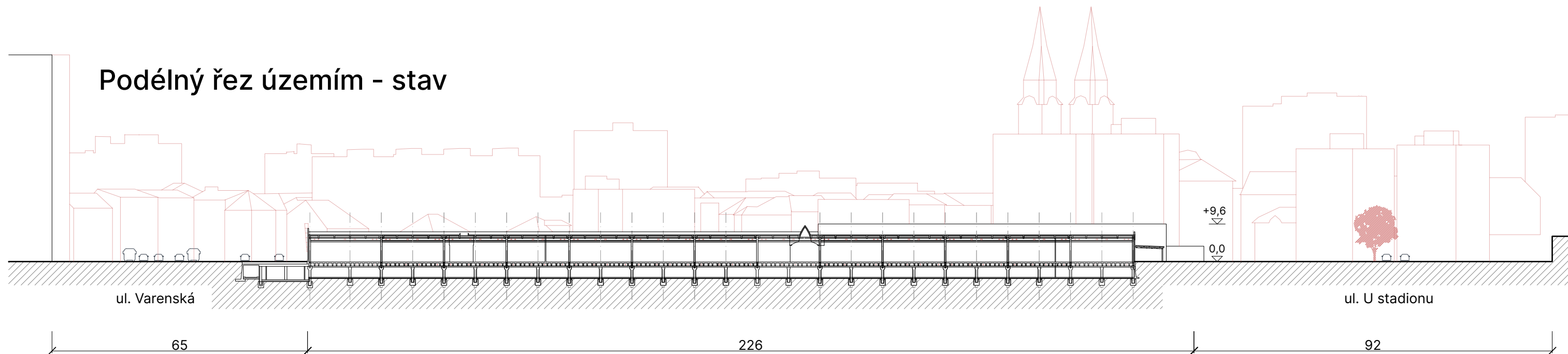
Příčný řez územím - návrh

[41] řez příčný návrh, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem

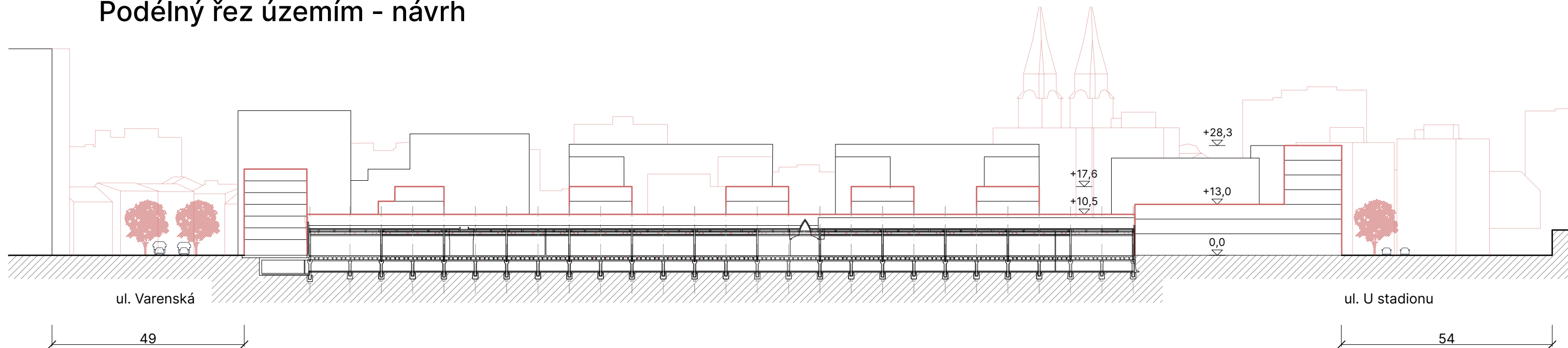
Podélný řez územím - stav

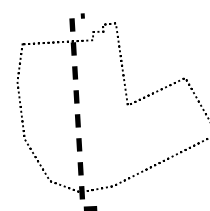
104 [42] řez podélný, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem

105

Podélný řez územím - návrh

[43] řez podélný návrh, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem

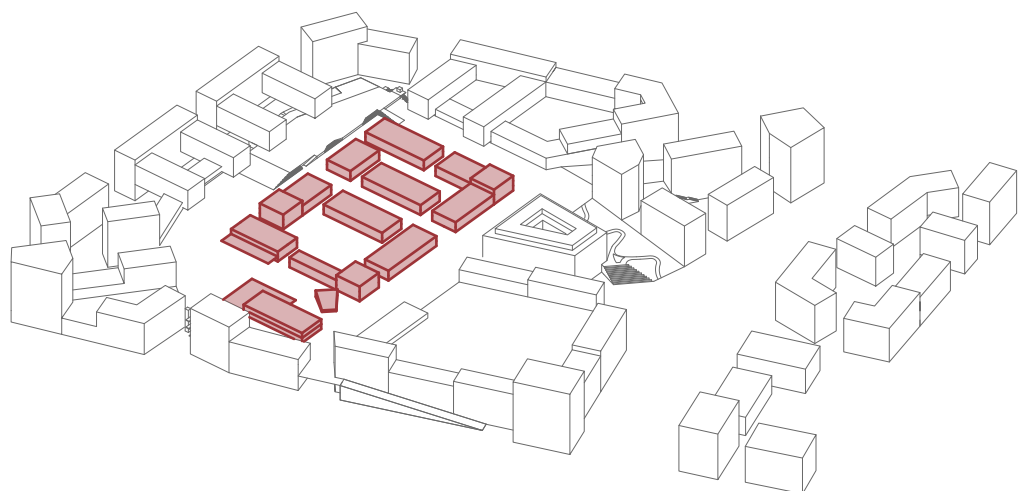
F.3 Zachování obchodního centra

Poslední fáze představuje vizi, jak by mohl vypadat vývoj v území za více jak 100 let. Návrh počítá s měnícími se nároky na stavby a samotná města.

Následující čtyři příkladové koncepce ukazují, jak by mohlo dojít k proměně území na základě různých budoucích potřeb.

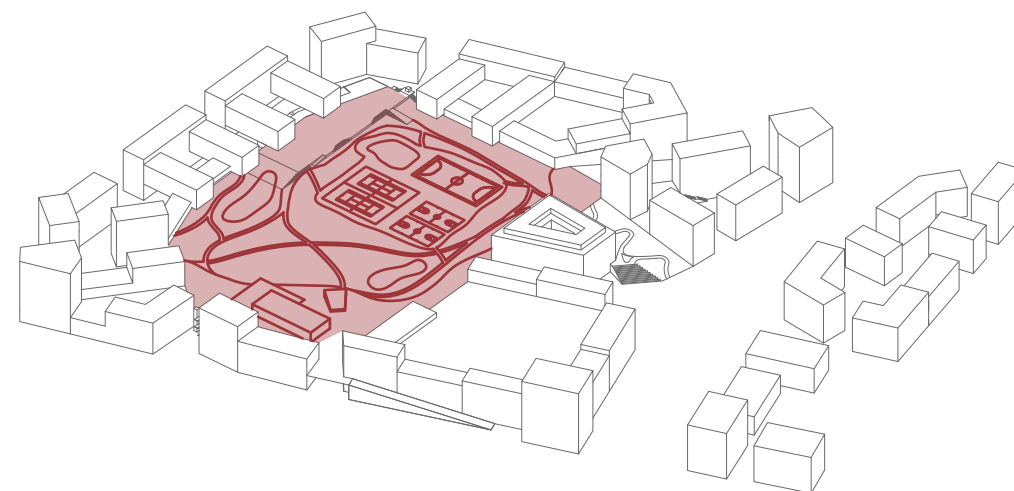
Posílení stávajících konstrukcí

V případě, že bude navržené řešení vyhovovat i v budoucnu, může nastat nejudržitelnější varianta budoucnosti obchodního centra. Tou je zachování a posílení současných konstrukcí. Může dojít ke změně využití objektů, obchodní centrum se částečně nahradí dalším sportovním zařízením nebo například komunitními dílnami nebo další vybaveností.

Odstranění dočasných konstrukcí

V případě, že dostupné nebo sociální bydlení nebude potřeba, může dojít k demontáži střešní nástavby. Uprostřed lokality tak vznikne volné prostranství vhodné pro sport a rekreaci.

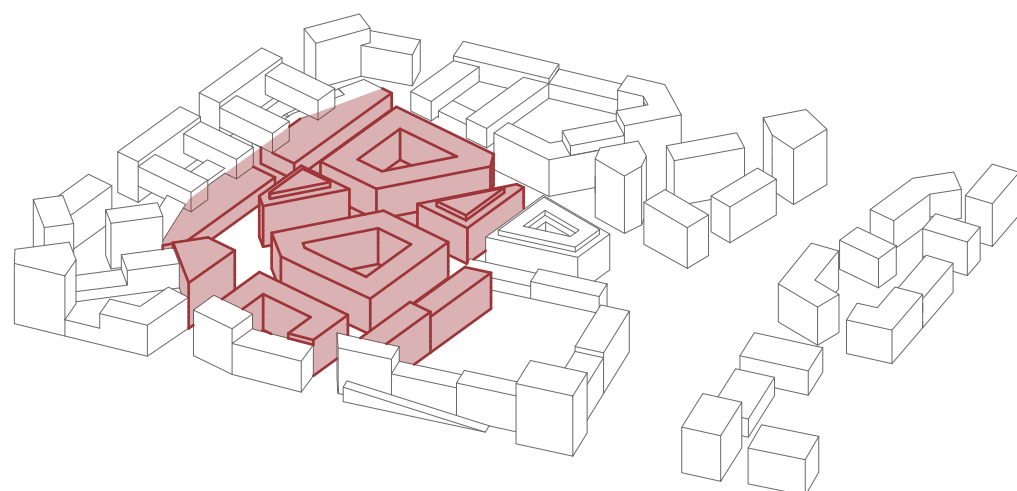
F.3 Náhrada obchodního centra

V případě, že současné prostory nenajdou další využití, může celá konstrukce obchodního centra, včetně nové vrstvy být díky systémovosti rozebrána

přemístěna pro jiné účely. Vznikne tak volná plocha, která je dobře zastavitelná, díky prostupnosti navržené, která po odebrání objektu zůstane.

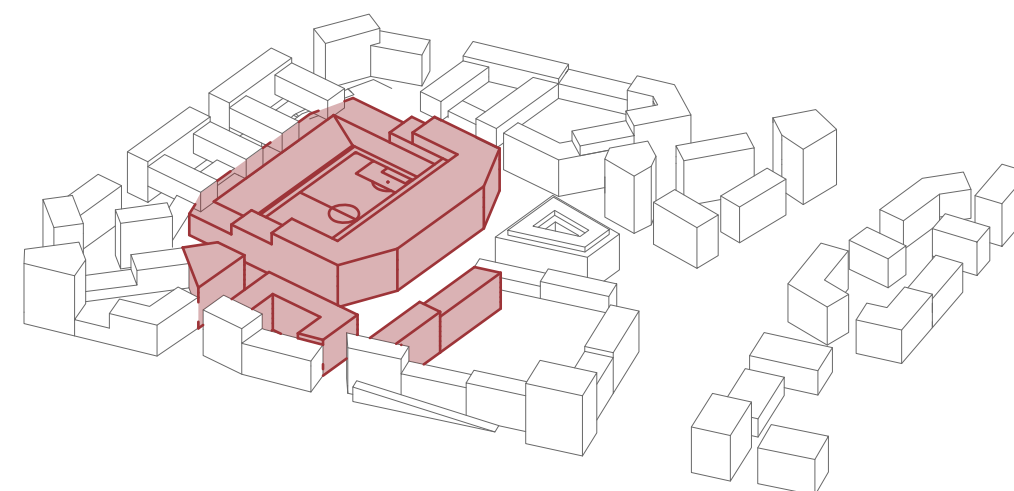
Doplnění bydlení

Nedostatek bydlení je problém aktuální, vzhledem k rostoucí populaci lze ale předpokládat, že bude přetrvávat i do budoucna. Po úspěšné aktivaci lokality a odebrání obchodního centra tak může být území doplněno o další rezidenční budovy. Díky urbanistickému řešení okolní zástavby dojde k plynulému navázání na hlavní osy a prostranství. Výsledkem bude živá lokalita s vysokou hustotou osídlení.

Nový stadion

Po jeho odstranění může vzhledem k velikosti objektu dojít doplnění původní topologie - stadionu. Ostrava nyní plánuje rekonstrukci stadionu na druhém břehu řeky. Může ale nastat potřeba na vybudování dalšího stadionu. Příkladem řešení kombinace typologií bydlení a kapacitního sportoviště může být nový stadion ve finském Tampere.

Závěr

Závěr

118

Diplomová práce reaguje na aktuální výzvy městského prostředí, jako je nízká hustota osídlení, nevyužitý potenciál existujících stavebních objemů a potřeba nových forem dostupného bydlení. Řešeným objektem je jedno z Ostravských obchodních center, které je v současnosti bariérou v území. Návrh tuto situaci obrací a zapojuje území do městské struktury.

Stěžejním prvkem návrhu je nástavba nad obchodním centrem. Nová struktura navazuje na stávající konstrukci a propojuje území v nové vrstvě. Je kladen důraz na adaptabilitu nové výstavby. Jako řešení je navrženo využití lehkých, demontovatelných konstrukcí, které umožňují proměnu využití území v čase. Funkční využití ve formě studentského a dostupného bydlení zajišťují sociální mix v rámci lokality.

Projekt staví na principech města krátkých vzdáleností, kdy se kombinuje práce, bydlení a volnočasové aktivity a služby v jednom kompaktním celku. Výsledkem je tak živá a bezpečná lokalita, která i díky posílené cyklo infrastruktúře redukuje nutnost automobilové dopravy.

Řešené obchodní centrum není jediné svého typu. Podobných objektů, které tvoří bariéry v území lze najít mnoho. Požité principy lze tedy aplikovat i v dalších městech. Největší výzvou je únosnost stávajících konstrukcí, která v nemusí umožňovat podobnou intenzitu využití. V těchto případech je možnost zaměření se na méně náročné funkce jako jsou například sportoviště nebo dětská hřiště.

Důležitým a kritickým prvkem je kvalitní propojení střešní plochy s úrovní terénu. To je potřeba řešit s ohledem na bezbariérovost a také místotvornost. Příkladem řešení mohou být rampy, které mimo propojovací funkci nabízí i místa k odpočinku nebo například vstupy do objektů, optimálně v kombinaci s aktivním parterem.

Práce se snaží podpořit myšlenku, že objekty, na které se v současnosti nahlíží jako problémové mohou být pro město přínosem.

119

Použitá literatura

BERGEVOET, Tom a MAARTEN VAN TUIJL. The Flexible City : Sustainable Solutions for a Europe in Transition. Rotterdam: Nai Publishers, 2016. ISBN 9789462082878.

GEHL, Jan, Life between Buildings: Using Public Space. Washington, DC: Island Press, 2011. ISBN 9781597268271.

GRAHAM, Stephen. Vertical The City From Satellites. London Verso, 2017. ISBN 9781781689974.

HÁBLOVÁ, Anna Beata. Města zdí: život a smrt obchodních center. Praha: Dokořán, 2017. ISBN 978-80-7363-861-0.

JEHLÍK, Jan. Rukověť urbanismu: architektura poznávání a navrhování prostředí. Vydání třetí. Praha: Ausdruck Books_Hybrid Publishing Platform, 2022. ISBN 978-80-908403-1-7.

KOHOUT, Michal; TICHÝ, David a TITTL, Filip. Collective housing: a spatial typology = Hromadné bydlení : systematika prostorových typů. Second expanded edition. Přeložil Lucie MERTLÍKOVÁ, přeložil David LIVINGSTONE. [Praha]: České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury, Ústav nauky o budovách, 2023. ISBN 978-80-01-07246-2.

archiweb.cz. In: Archiweb.cz [online]. [cit. 2025]. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/en/b/f-nf-h-fe>

Arcgency - CPH VILLAGE - REFSHALEØEN. In: Arcgency.com [online]. 2018. Dostupné z: <https://arcgency.com/cph-village>

ASTBURY, Jon. Approach Design covers convention centre in Hangzhou with a sports park. In: Dezeen [online]. 21. 4. 2019 [cit. 2025]. Dostupné z: <https://www.dezeen.com/2019/04/21/approach-design-hangzhou-cloud-town-exhibition-centre-green-roof-sports/>

CPH VILLAGE. CPH Village. In: CPH Village [online]. 2025 [cit. 2025]. Dostupné z: <https://www.cphvillage.com/>

Christian de Portzamparc – De Citadel – BME alacsonyintenzív. In: BME alacsonyintenzív [online]. 25. 11. 2021 [cit. 2025]. Dostupné z: <http://ai.epitesz.bme.hu/en/portfolio/christian-de-portzamparc-de-citadel/>

Danish National Archives Green Roof Garden (Rigsarkivets grønne taghave). In: Greenroofs.com [online]. Dostupné z: <https://www.greenroofs.com/projects/danish-national-archives-green-roof-garden-rigsarkivets-gronne-taghave/>

Gotham Greens. In: Gotham Greens [online]. Dostupné z: <https://www.gothamgreens.com/>

Herzog & de Meuron, 143 Fünf Höfe, Five Courtyards for the Munich City Centre – Herzog & de Meuron. In: Herzog & de Meuron [online]. 2025. Dostupné z: <https://www.herzogdemeuron.com/projects/143-funf-hofe-five-courtyards-for-the-munich-city-centre/>

Kolektiv autorů,Koncepce cyklistické dopravy v Ostravě, In: mappaostrava.cz [online] Městský ateliér prostorového plánování a architektury, příspěvková organizace, 2023 [cit. 2025]. Dostupné z: <https://www.mappaostrava.cz/koncepce/koncepce-mestske-tridy-28-rijna-opavska/>

Kolektiv autorů, Koncepce městské třídy 28. října – Dlouhodobá vize, In: mappaostrava.cz [online] Městský ateliér prostorového plánování a architektury, příspěvková organizace, 2023 [cit. 2025]. Dostupné z: <https://www.mappaostrava.cz/koncepce/koncepce-mestske-tridy-28-rijna-opavska/>

Kolektiv autorů,Koncepce městské třídy 28. října – Opavská Manuál veřejných prostranství, In: mappaostrava.cz [online] Městský ateliér prostorového plánování a architektury, příspěvková organizace, 2023 [cit. 2025]. Dostupné z: <https://www.mappaostrava.cz/koncepce/koncepce-mestske-tridy-28-rijna-opavska/>

Kolektiv autorů, Strategický plán rozvoje města Ostravy 2017 – 2023. In: Město Ostrava [online]. 2017 [cit. 2025]. Dostupné z: <https://fajnovacentrum.cz/strategicky-plan/>

KUCHTOVÁ, Regina; SEITZOVÁ, Iveta, REGENERACE PANELOVÉHO SÍDLIŠTĚ FIFEJDY I. V OSTRAVĚ, URBANISMUS A UZEMNÍ ROZVOJ [online]. 2015 [cit. 2025]. Dostupné z: https://www.uur.cz/media/s35b2hcs/02_regenerace.pdf

Malmos beplanter Copenhagen Highline. In: Byggeri-arkitektur.dk [online]. 2023 [cit. 2025]. Dostupné z: <https://byggeri-arkitektur.dk/Malmos-beplanter-Copenhagen-Highline>

people's pavilion. In: Overtreders W [online]. Dostupné z: <https://www.overtreders-w.nl/en/peoplespavilion>

PINTOS, Paula. People's Pavilion / bureau SLA + Overtreders W. In: ArchDaily [online]. 29. 4. 2019. Dostupné z: <https://www.archdaily.com/915977/peoples-pavilion-bureau-sla-plus-overtreders-w>

SKALICKÝ , Jaroslav; Bělohavý Karel, Zašlapané projekty: Stadion odborářů, Česká televize, 2009. [online]. [cit. 2025]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10209988352-zaslapane-projekty/409235100061031/>

ZAVADIL, Lukáš. Podívejte se, jak vypadala Ostrava před 90 lety, mapa Adolfa Perouta má kulaté výročí. In: Polar.cz [online]. 7. 8. 2022 [cit. 2025]. Dostupné z: <https://polar.cz/zpravy/ostava/ostava-mesto/11000032733/podivejte-se-jak-vypadala-ostava-pred-90-lety-mapa-adolfa-perouta-ma-kulate-vyroci>

Obrázkové zdroje

Pokud není uvedeno jinak, autorem obrázků a fotografií je autor práce.

- [1]

Yona Friedman, Ville Spatiale. Dostupné z: <https://www.archdaily.com/912823/a-selection-of-the-most-representative-drawings-by-yona-friedman> [cit. 2025]
- [2]

Southdale Center. Dostupné z: <https://www.gruenassociates.com/project/southdale-center/> [cit. 2025]
- [3]

Yusuf Cap, 2023. Dostupné z: <https://www.pexels.com/photo/aerial-view-of-the-roof-of-the-grand-bazaar-istanbul-20279698/> [cit. 2025]
- [4]

mediar.cz. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/centrum-cerny-most-otevre-na-strese-saunovy-svet/> [cit. 2025]
- [5]

Tainan Spring, Daria Scagliola. Dostupné z: <https://www.mvrdv.com/projects/272/tainan-spring?photo=18738> [cit. 2025]
- [6]

graf historického vývoje počtu obyvatel MoaP, ilustrace autora, zdroj dat: <https://fajnovacentrum.cz/wp-content/uploads/2024/04/Strategicky-plan-fajnova-CENTRUM-2022-2027.pdf> [cit. 2025]
- [7]

OC Futurum, Google Earth, 2025. Dostupné z: <https://earth.google.com/web/> [cit. 2025]
- [8]

schwarzplan Ostravy, ilustrace autora, upraveno z dat OpenDATA!!! [cit. 2025]
- [9]

ortofoto, ČÚZK, 2025. Dostupné z: <https://geoportal.cuzk.cz/> [cit. 2025]
- [10]

Císařské otisky, mapy.ostrava.cz, Dostupné z: <https://mapy.ostrava.cz/> [cit. 2025]
- [11]

Plan von Mähr. Ostrau und Umgebung., mapy.ostrava.cz, Dostupné z: <https://mapy.ostrava.cz/> [cit. 2025]
- [12]

Moravská Ostrava. Přehledný plán města (spojených obcí), mapy.ostrava.cz, Dostupné z: <https://mapy.ostrava.cz/> [cit. 2025]
- [13]

Letecký snímek 1947-1953, mapy.ostrava.cz, Dostupné z: <https://mapy.ostrava.cz/> [cit. 2025]
- [14]

Letecký snímek 1966, mapy.ostrava.cz, Dostupné z: <https://mapy.ostrava.cz/> [cit. 2025]
- [15]

Letecký snímek 1998, mapy.ostrava.cz, Dostupné z: <https://mapy.ostrava.cz/> [cit. 2025]
- [16]

Letecký snímek 2001, mapy.ostrava.cz, Dostupné z: <https://mapy.ostrava.cz/> [cit. 2025]

[17] Letecký snímek 2006, mapy.ostrava.cz, Dostupné z: <https://mapy.ostrava.cz/> [cit. 2025]

[18] uliční síť Ostravy, ilustrace autora, s použitím dat OpenDATA!!!, Dostupné z: <https://mapy.ostrava.cz/data/otevrena-data/opendata-info/> [cit. 2025]

[19] vybavenost, ilustrace autora, s použitím dat OpenDATA!!!, Dostupné z: <https://mapy.ostrava.cz/data/otevrena-data/opendata-info/> [cit. 2025]

[20] doprava, ilustrace autora, s použitím dat OpenDATA!!!, Dostupné z: <https://mapy.ostrava.cz/data/otevrena-data/opendata-info/> [cit. 2025]

[21] půdorys 1.PP, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem, osobní archiv

[22] půdorys 1.NP, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem, osobní archiv

[23] řez AA, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem, osobní archiv

[24] řez BB, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem, osobní archiv

[25] De Citadel, DR, <https://www.world-architects.com/en/atelier-christian-de-portzamparc-paris/project/de-citadel> [cit. 2025]

[26] De Citadel, [visitflevoland.nl](https://www.visitflevoland.nl/en/locaties/1204278086/de-citadel/), Dostupné z: <https://www.visitflevoland.nl/en/locaties/1204278086/de-citadel/> [cit. 2025]

[27] půdorys Fünf Höfe, Herzog & de Meuron, Dostupné z: <https://www.herzogdemeuron.com/projects/143-funf-hofe-five-courtyards-for-the-munich-city-centre/> [cit. 2025]

[28] Fünf Höfe, Robert Hösl, Dostupné z: <https://www.herzogdemeuron.com/projects/143-funf-hofe-five-courtyards-for-the-munich-city-centre/> [cit. 2025]

[29] REFSHALEØEN axonometry, Arcgency , Dostupné z: <https://arcgency.com/cph-village> [cit. 2025]

[30] REFSHALEØEN, Astrid Maria Rasmussen, Dostupné z: <https://arcgency.com/cph-village> [cit. 2025]

[31] people's pavilion, Jeroen van der Wielen & Filip Dujardin, Dostupné z: <https://www.overtreders-w.nl/en/peoplespavilion> [cit. 2025]

[32] people's pavilion, Jeroen van der Wielen & Filip Dujardin, Dostupné z: <https://www.overtreders-w.nl/en/peoplespavilion> [cit. 2025]

[33] Hangzhou sport park, Lianping Mao, Dostupné z: <https://www.dezeen.com/2019/04/21/approach-design-hangzhou-cloud-town-exhibition-centre-green-roof-sports/#/> [cit. 2025]

[34] Hangzhou sport park, Lianping Mao, Dostupné z: <https://www.dezeen.com/2019/04/21/approach-design-hangzhou-cloud-town-exhibition-centre-green-roof-sports/#/> [cit. 2025]

[35] skleníky Gotham Greens, Gotham Greens, Dostupné z: <https://sustainableurbandelta.com/gotham-greens/> [cit. 2025]

[36] skleníky Gotham Greens, Gotham Greens, Dostupné z: <https://sustainableurbandelta.com/gotham-greens/> [cit. 2025]

[37] střecha archivů, Schønherr, Dostupné z: <https://www.greenroofs.com/projects/danish-national-archives-green-roof-garden-rigsarkivets-gronne-taghave/> [cit. 2025]

[38] The City Dune, SLA, Dostupné z: <https://landezine.com/park-by-sla-landscape-architecture/> [cit. 2025]

[39] nadhled, ilustrace autora, s použitím dat Google earth, 2025. Dostupné z: <https://earth.google.com/web/> [cit. 2025]

[40] řez příčný, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem, osobní archiv

[41] řez příčný návrh, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem, osobní archiv

[42] řez podélný, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem, osobní archiv

[43] řez podélný návrh, vlastní zpracování na základě dokumentace poskytnuté Ing. arch. Danielem Labuzíkem, osobní archiv

[44] nadhled, ilustrace autora, s použitím dat Google earth, 2025. Dostupné z: <https://earth.google.com/web/> [cit. 2025]

Mapové podklady

<https://geoportal.cuzk.cz/>

<https://www.mappaostrava.cz/>

<https://mapy.ostrava.cz/>

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
2/ ZADÁNÍ diplomové práce
Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Jan Stuchlík
datum narození: 6. 4. 2000
akademický rok / semestr: 2024/25 / letní semestr
obor: Architektura a urbanismus
ústav: 15128 Ústav navrhování II
vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Dalibor Hlaváček, Ph.D.
doc. Ing. arch. Martin Čeněk, Ph.D.
téma diplomové práce: Plán B: Město nad městem

zadání diplomové práce:
1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení
Zadání diplomové práce vychází z diplomního semináře. Tématem diplomové práce je návrh možné podoby nástavby na vybrané obchodní centrum v Ostravě. Budoucnost velkých obchodních center je nejistá. Jejich vytíženost s možnostmi internetu klesá a jsou často rozsáhlými bariérami ve městech. Na střechách převážně nízkopodlažních objektů, které zabírají nemalé plochy pak nenajdeme žádné další využití. Cílem je adaptovat jeden z vybraných objektů obchodního centra s důrazem na využití střešních ploch pro nástavbu a její propojení se stávajícím provozem. Důležitým bodem je začlenění objektu do celkové struktury města a vytvoření nových návazností, které přemění současnou bariéru na propustnou část území.
2/ Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program
Návrhem je řešení nástavby a její napojení na stávající objekt obchodního centra s cílem co nejlepšího využití střešních ploch. Součástí bude také transformace samotného obchodního centra s ohledem na budoucí využití a návaznost na městskou strukturu. Bude prozkoumáno také řešení vytvořených a přilehlých veřejných prostranství.
Stavební program může být upraven dle dohody s vedoucím DP.
3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování
Odevzdány budou postery v rozsahu dle požadavků FA ČVUT a 2 portfolia (jedno pro účel FA, jedno bude archivováno na ústavu). Diplomová práce bude zveřejněna dle požadavků studijního oddělení FA.
Bude zpracováno urbanistické řešení vč. návaznosti na okolí a řešení veřejného prostoru, podrobně navrhovaná budova pak na úrovni detailní studie. Součástí projektu bude:
analytická, textová část a koncepční část
- autorský text; analytická část; koncept řešení znázorněný pomocí schémat
urbanistické řešení
- situace širších vztahů 1:2500; urbanistické řešení prezentované na situacích, řezech a pohledech 1:500, axonometrii a celkových vizualizacích
vybraná část na úrovni detailní studie
- půdorysy typických podlaží 1:200; typické řezy (příp. perspektivní řezy) včetně návaznosti na nejbližší okolí 1:200; pohledy; návrh interiéru zvoleného prostoru nebo interiéru veřejného prostoru; principy technického a konstrukčního řešení, principy udržitelnosti, detail (řez, pohled) vybraného segmentu fasády 1:20; vizualizace (exteriér, interiéru, příp. zákresy do fotografie) dostatečně vysvětlující návrh (nejméně 7 pohledů).
Součástí projektu mohou být i další výstupy potřebné pro prezentaci návrhu. Výstupy a jejich měřítka mohou být vzhledem k vývoji práce upraveny dle dohody s vedoucím DP.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)
Model v min. měřítku 1:200 včetně nejbližšího okolí.
Datum a podpis studenta
Datum a podpis vedoucího DP
Datum a podpis děkana FA ČVUT

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE		
FAKULTA ARCHITEKTURY		
AUTOR, DIPLOMANT: Jan Stuchlík AR 2024/2025, LS		
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: VRSTVENÍ – KONCEPCE NÁSTAVBY OBCHODNÍHO CENTRA (ČJ) (AJ) LAYERING – CONCEPT OF SHOPPING CENTER EXTENSION		
JAZYK PRÁCE: ČESKÝ		
Vedoucí práce:	doc. Ing. arch. Dalibor Hlaváček, Ph.D.	Ústav: Ústav navrhování II – 1528
Oponent práce:		
Klíčová slova (česká):	Ostrava, urbanismus, obchodní centrum, nástavba, zahušťování, propojení typologií, rozvoj	
Anotace (česká):	Diplomová práce se zabývá tématem potenciálně využitelných ploch ve městě pro zahušťování pomocí nástaveb. Velká obchodní centra jsou po řadu let nedílnou součástí měst a městských aglomerací. Malá pozornost je věnována právě střechám těchto převážně nízkopodlažních objektů, které zabírají nemalé plochy a nemají žádné další využití. Cílem práce je koncepce adaptace jednoho z vybraných objektů obchodního centra s důrazem na využití střešních ploch pro nástavbu a její propojení se stávajícím provozem. Důležitým bodem je začlenění objektu do celkové struktury města a vytvoření nových návazností, které přemění současnou bariéru na propustnou část území.	
Anotace (anglická):	The thesis deals with the topic of potentially usable areas in the city for densification by means of extensions. Large shopping centers have been an integral part of cities and urban agglomerations for many years. Little attention is paid to the roofs of these mainly low-rise buildings, which occupy large areas and have no other use. The aim of the thesis is the concept of adapting one of the selected buildings of the shopping center with an emphasis on the use of roof areas for extensions and its connection with the existing program. An important point is the integration of the building into the overall structure of the city and the creation of new connections that will transform the current barrier into a permeable part of the area.	

Prohlášení autora
Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 23. 5. 2025
podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

Děkuji Daliborovi Hlaváčkovi,
Martinovi Čeňkovi a Veronice Tiché
za jejich odborné vedení práce
a trpělivost.

Děkuji také konzultantům za jejich
čas a vstřícný přístup.

Děkuji rodině, za podporu,
pochopení a především skutečnost,
že jsem mohl studovat.

Přátelům za to, jak udělali cestu
studiem veselejší.

A Naty za to že dělá život krásnější.

autor

Bc. Jan Stuchlík

vedoucí práce

doc. Ing. arch. Dalibor Hlaváček, Ph.D.

odborní asistenti

doc. Ing. arch. Martin Čeněk, Ph.D.

Ing. arch. Veronika Tichá

konzultace

Ing. Miloš Rehberger, Ph.D.

Ing. Květoslav Syrový

Ateliér Hlaváček-Čeněk-Tichá

FA ČVUT | Ústav navrhování II

letní semestr 2024/2025

**FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE**